KNIGHTS OF COLUMBUS FOUNDATION

FOR PRESERVING MANUSCRIPT COLLECTION OF THE VATICAN LIBRARY

START

ST. LOUIS UNIVERSITY LIBRARY

This film may not be removed from the depository. No part of this film may be reproduced without written permission from St. Louis University.

KP 23007

VTL_03475_01_0001.jpg

VTL_03475_01_0002.jpg

Ant.mi Pan Carafae Bibliothecarij munus & solertia

Vincentii Guarini de Dignitatum
Ambitu Quaestio

Ad Ill.mum et R.mum S.R.C. Card.lem
Antonium Carafam.

3475. Vat.

Illmo ac Rmo Antonio Caraffæ S.R.E. Card.li
amplissº Vincentius Guarinus felicitatem.

Ea est hominum conditio, Card.lis amplissº,
ut nihil nec magnitudine, nec rerum difficul-
tate deterreatur, sed nobis infractum semper,
ac etiam animum præbeat, quo omnia ag-
gredi, omniaq; tentare vehementer cupimus,
nec tantùm admirabilia, et occulta quælibet,
audire, et discere, sed alios etiam docere
constantissimè audemus. Quocirca, cum ar-
dua de Dignitatum Ambitu, quæ vel sa-
pientissimis, summisq; Theologis negocium
facessere possit, inquisitio, sit à Te mihi pro-
posita, voluj paulò propensior in tuis man-
datis perficiendis existimari, quam, aut vno-

bedientiæ, aut ingratitudinis, cuius uel solum nomen inuisum, atq; ingratum mihi hactenus fuit, crimen incurrere. In hac autem adeò difficili, ac adeò operosa indagatione me nunquã à Philosophiæ Principum Decretis, uel potius à sanctissimor. Patrum consensu, atq; auctoritate, et à præstantiss. celeberrimoq; Scholasticor. Doctor. Diui Thoma, qui suæ insigni doctrinæ, ac sanctitate uniuersæ Italiæ perpetuũ decus, atq; ornamentum attulit, ne latum quidem unguem discessurum profiteor. Quamobrem, si quid boni afferam, non mihi, sed his, quibus auctoribus id dictum fuit, uniuersum referatur; si quæ uerò pergeram, uel inuersa reperientur ordine prolata, cuius generis profectò erunt plurima, non prauitati, sed ingenii mei tenuitati adscribantur. Suscipe igitur, Princeps humanissime, paruum hoc munusculum gratæ mentis erga Te animi signum, maiora in dies expecta. Vale.

Cum plerique sint, qui non minorem operæ, studiq; diuina, quàm in diuinis præceptis obseruandis, non meritò considerari possit in, quod Tu mihi, Cæsium decus, ac studiosorum, probarumq; omnium prædium, ac ueritatem tibi satis superq; perspectam, ex me ipso audires, inquirendum proposuisti: num desiderare, et ambire dignitates, et prælationes deceat. In qua quidem disceptatione, ut à Philosophorum more, qui singula suis locis exacte disponunt, non discedam, hoc

progrediar ordine. P° duas proponam sibi inuicē dissidentes opiniones, atq; aliquot quibus nituntur, uel niti possent argumenta proponam: Z°. loco ueram sententiam asseram: Postremò quæ in oppositum adducta sunt, breui, ac dilucida pertractatione diluam.

Quidam igitur tanti dignitatem, principatusq; fecerunt, ut in eis summū bonum collocarent: rint, neq; aliud quicquam in uita cogitarunt, nisi quo dignitates obtinere potuissent. Huius
lib. 3. c. 3. opinionis fuit Jason quidam, cuius in Polit. Arist. meminit. qui dicebat, se si non regnaret, re: gnandi famem pati, quia non sciret priuatus esse. Et Thessalus quidam Jason nomine, siue idem cum superiori sit, siue alius quis:
c. de Gre Judi: cati. piam, de quo loquitur Philosophus 2° Rhet. Et Plutarchus in eo cōm.rio quæ præcepta quēdā ad Remp.cam

ad Remp:cam regendā tradit, qui asserebat, opor: cita dimidia.
tere eos iniusta quādam facere, qui fœlicem
habere uellent multa iniuste gerendi. Lace:
dæmones etiam, et alias nationes multæ omnem
Ciuitatis, et suæ ciuium uirtutem in potesta:
te positam esse existimarūt: Etiam est Aris
totelis sententia ex alibi, tum præsertim 7. de Rep. Cth: c. 2.
" lii rationem imperandi solum esse beatæ con:
" firmant. Et nonnulli sūt Populi, apud quos
" eo tendunt leges, ut dominentur in finitimos.
" ideoq; cum permultæ in Ciuitatibus permulta
" uariè legibus sancita sint, tamen reperi
" ad unum quiddam respiciūt leges, ad do:
" minatum, quasi ad scopum, feruntur omes,
" hunc petunt, hunc attingere conantur, ut
" in Lacedæmone, et in Creta ad res bellicas
" omnis fere disciplina, atq; legū multitudo

"institutu contendit. Preterea in omnibus gentib,
"que superiores esse, et amplius imperium te-
"nere possunt, hec in pretio fuit potestas, ut in
"Scythis, Persis, Thracibus, et Celtis. Nec de-
"sunt apud quos leges quedam ad eam rei-
"tutem ciues meitant es ⁊ Romani etiam
omnium fortemi suie principatui operam
dederunt omnem. et inter eos Caius Cesar,
1°. offic. qui (ut ait Cicero) omnia iura diuina,
atq; humana peruertit, propter eum, quem
sibi ipse opinionis errore, finxerat principa-
tum. Habebat autem in ore semp eos uersus Accipis.
3°. offic. "Nam si uiolandu est ius, regnandi gratia
"Violandu est: aliis rebus pietatem colas. ⁊
Et (ut in suma dicā) hec imperii, honorū,
et gloriae cupiditas ambitiosos inuadit, ma-
gisq; eos, qui pstantiores, et nobiliores sūt.

sic enim

sic enim docebat Philosophus 2. Polit. Lect. c. 5.
"Fortes et nobiles iam grauiter ferūt seruili
"equalitatem. Et 5. Ethic. Principari ui-
"rtutes habere se dignos putant. ⁊ Et 9ª
Ethic. ⁊ Elegantes aute uiri honore, summum
"bonum existimant. ⁊ Et adhuc grauius in
"locis. Et 11. Politic. Fortissimi sunt 1°. offic.
"autem in hoc genere permolestum, quod in ma-
"gnis animis, splendidissimis, imperii, glo-
"rieq; existunt honoris, imperii, pecuniq; glo-
"riq; cupiditates. Et in eodem lib. ⁊ Sed
"illud odiosum est, quod in sue existimationis et
"magnitudine animi facilime potentiores, et
"nimia cupiditas principatus innascitur. ⁊
Vt omitta alia tum eius, tū aliorū stulto-
rum innumera loca. Hanc eorum opi-
nionem multis persuadent, uel psuadere
possent rationib. Quarum hec una est,

2. Honores desiderari, et expeti debent: igitur
et dignitates. Consequutia nota. Nam di-
gnitas uel idem est cum honore, uel propter
honore fit eius. Quod aut idem cum honore
7. sit Aristo ipse fatetur. Nam 3. Polit. ait.
"Necesse igitur est reliquos ones, qui Ma-
"gistratibus et dignitatibus ciuitatis nunquã
"donantur, honore carere. nam magistratus,
"et dignitates honores uocamus ez Quod
uero honor ad dignitatẽ consequat, ex eo-
3. dem eõstat. Nam 4. de Moribꝫ ad Nicomac.
"ait Simpla enim et oes ob honore sũt ex-
"petendę. quo circa qui illa habent, ob ipsa
"honoribus affici uolunt ez Et in eod. cap.te
"non longe à principio. Dignitas ad externa
"bona refertur, quos maximẽ id esse statui-
"mus, quod et Diis tribuimus, et quod maxi-
"mè illi expetunt, qui sũt in dignitate ez talis
uero est

"uero et honor ez Quòd uerò honores, id quod
erat antecedens, expetant, et expeti debeant,
ex multis probari potest. P.o Omnia bonũ
appetunt, sed honor inter bona connumerat,
honor igitur iure ab omnibus appetitur. Pri-
ma quidem propositio, licet uel ipso sensu
notissima sit, probari tamen ex principio Po-
"lit. potest, ubi ait ab hac exorditur digni-
"tate Eius gratiã quod bonũ est omnia
"omnes agũt Quam sẽtentiã in libris suis
septimi profert. Et Plato in p.o suo Dial.
"ait post multa Equia in hoc consesimus
"omia semp bonum uelle Secunda ue-
rò, quòd honor bonum sit, patet eisdẽ
"auctoribus. Ex Ar.te p.o Eth.ci sic. Eoluptа- c.6.
"tes nõnullę et honores, quæ inter ea esse
"ponuntur, quæ sunt per se bona ez Et

alias fregnamme. Confirmatur primò. Quod uir-
tutis est præmium bonum est, sed honor est
3. huiusmodi ex Arg.te 4. etic. Vbi habet uerba.
"Quippe cum honor sit præmium uirtutis, ac bo-
8. etic. 14. "nis hominibus tribuatur ex. Et alibi. Virtu-
"tis et beneficentiæ præmium est honor ex. Et
hac secunda confirmatio. Ne eadem repetere
sæpe cogamur. Ad dignitates commode adap-
tari potest. Nam dignitates uirtutis sunt præmium,
et præstantibus uiris tribuuntur. Arg.to 2. polit.
7. "Præstantes uiros ob senatu acquieuerit. nam
"ea dignitas uirtutis est præmium ex. Secundò
confirmatur. Quod omnes expetit est bonum,
5. at honores omnes expetit ex Arg.to 2. Polit. Ho-
nori incumbit bonus et malus. Tertio, et
hoc etiã est cõmune dignitatiby, et honoribg. Id
cuius gratia inflãmant homines ad bona effici-
enda, mala uero fugienda bonum est, sed
honor ee dignitas sua ad modũ se habet. qa.
"Honos alit artes, omnes incendunt ad studia in Pisn.
"gloriã, ex Cicer. in Tusc. ex est. Hæc igitur
in bonorum numero erunt. Quarto. id cu-
ius gratia iure homines possit contendere,
iustum et bonũ est. Sed iure possit homi
inter se de honore contendere, cum Arg.
"dicat 5. Polit. Pro quibus homines con- 3.
"tra se inuicem prouocantur sunt honores
"et lucra; id autem aliquando iure, aliquã-
"do iniuria faciunt. Et superius dixerat. c. 2.
"Hæc ait. Iniquã, et honores, quandoq; iu-
"ste cupiuntur, quandoq; iniuste. Quinto.
Qui honorem neglegit, fama etiam suã, et
bonũ nomen neglegit, ut per se manifestum est. Sed
famã negligere est quid impium. igitur ho-
nor non contemnendus, sed maxime appetendus.

est. Quid famam cõtemnere sit crudele, et
c.41. sæuum patet ex Ecclesiastico. Vbi sapiẽs ad-
monet nos, vt curã de bona nomine habeamus.
et Prouer. 22. Melius est bonũ nomen, quã diui-
c.xx. tiæ multæ. Et Aug. lib. de Bon. Viduit. Et
habẽt 2. q. 3. c. nõ sit audiendi: reprehendens
eos, qui famæ suæ rationem non habent, ait.
„ ℣ Nobis necessaria est vita nostra, aliis
Esta 28. „ fama nostra ℣ Et Hieron. in 3. Parte ℣ Non
„ gro (inquies) honore, sufficit mihi conscientia
„ mea. Nec Dominus grebat, quippe qui, ne à
„ Turbis Rex cõstitueretur aufugit. Sed vbi ho-
„ nor non est, ibi contemptus est: ibi autẽ con-
„ temptus, ibi frequenter iniuria; vbi autem iniuria
„ ibi et indignatio; vbi indignatio, ibi et quæ
„ rulla, vbi quies nulla, ibi mens à proposito
„ sæpè deducitur ez ℣ Sexto. Honor non modo
est bonum,

est bonũ, sed etiam quid optimũ. cum præsta-
tissimis uiris, et ipsi Deo nihil à nobis maius
tribui possit. sic enim dicit ℣ts 4. et ℣. ut sup̃ 3.
„ etiam meminimus ℣ Maximũ uero id esse sta-
„ tuimus, quod et Diis tribuimus, et quod ma-
„ xime illi expetunt, qui sunt in dignitate,
„ quod item ob præclarissimas res gestas dari præ-
„ mium consueuit. talis uero est honor. hoc
„ enim bonorum externorum omnium est ma-
„ ximum ez ℣ Et p̃. ethic. ℣ Honor finis est 5.
„ ciuilis uitæ ℣ et crebrò etiã alias. Cum igit̃
ex his omnibus, aliisq; innumeris, q̃ consulò
prætermiti, ne breuis hæc nostra disceptatio
in uoluminis modũ excresceret, clarissimè con-
stet honorem optimũ esse, et maximè expeten-
dũ, perspicua etiam erit p̃. ratio, dignitates,
quæ uel idem cum honore sunt, uel quarũ
honor p̃mium quodã existit, non negli-

gendas, sed maxime affectandas et expetendas esse.

Secunda ratio Principalis. Aristoteles. Supremum hominis bonum felicitatem esse dicit p.o etc. Dicendum quid sit summum rerum agendarum bonum: et quo ad nomen quidem omnes consentiunt tum elegantes, tum vulgares homines, illud enim felicitatem dicunt esse. Et cap. 8. Optimum, et pulcherrimum, et iucundissimum est ipsa felicitas. et cap. 9. Si igitur alia munera sunt a Diis humano generi tributa, rationi consonum est et felicitatem hominibus a Diis esse datam eo magis, quo ceteris humanis bonis maxime p̄stat. Et alibi sexcenties et ipse, et Plato, et constat omnium consensu. Quocirca si felicitas omnibus est maxime expetenda, quae sine dignitate, et potentia haberi minime potest; cum haec sint nostrae beatitudinis instrumenta, ut in adductis locis facet p̄tas, dignitatem, et imperium uehementer appetere debemus. Confirmatur haec ratio. Si, ut constat, summum bonum felicitas est, id igitur, quod proximius ad eam accedit, expetibilius erit, quam quod remotius. Sed imperare et regere felicitati proximius est, quam seruire, et aliorum imperio subesse. Dominari igitur longe optabilius erit, quam seruire.

4.

Tertia ratio, quod cum expetitur, ac concupiscitur uirtutis est signum, cum contra fit, uitii, id bonum esse, nemo est qui ambigat. Sed dignitates et principatus desiderare ad uirtutem attinet, contrarium facere ad Vitium; illud igitur maxime laudandum, hoc uehementer [illegible] erit. Minor longa oratione probat ab Arist. 4. ethic. Vbi magnanimum, quem 3.

esse dignum honoribus, ac magnos honores, sibiq; conuenientes, imò sua uirtute inferiores, expetere, et poscere testatur. Nam qui minora, quàm mereatur, sibi deberi existimat, uel minora affectat, is abiecto, pusilloq; animo est. quod uitium tùm turpe est, tùm hominibus uidetur inutile: hic enim se ipse his bonis, quibus dignus est, spoliat, ideoq; se ipse ignorat: nanq; aliter ea omnia expeteret, quibus dignus est, cum in bonorum numero habeantur. omnes enim, quę meritis ipsorum (inquit) debentur, expetunt, et expetere debent: quo circa hi deteriores, et segniores in actionibus reddantur, multaq; praeclara omittunt, quibus tùm suis, tùm aliis omnibus adiumento esse possent, quod maxima est uirtutis operatione dignum. Quamobrem iure dignitates desiderari, et exposci possunt.

Quarta ratio.

Quarta ratio. Quod secundum naturam fit, id omne bonum existimari debet: nihil enim neq; male, neq; frustra natura facit, ut sepiss. et in libris moralibus, et naturalibus affirmat philosophus. Sed hic appetitus, desiderium, principatus, et praesertim in praestantioribus uiris, est natura insitus, ut ait Cicero. P.° offic.

„ Huic uero uidendi cupiditati adiuncta est
„ appetitio quaedam principatus, ut nemini parere
„ animus à natura bene informatus uelit. Et
„ Et alibi in eodem libro. Vt quisq; animi ma-
„ gnitudine maximè excellit, ita maximè
„ uult princeps omnium, uel potius solus esse. Qua de causa hanc nobis ingenitam cupiditatem sequi debemus, ne uanè illud, et frustratorium, quod nobis natura dedit, efficiamus.

Quinta ratio. Si dignitates non liceret expo-
scere, id contingeret absurdi, quod Vni-

uersi mirig ordo tolleretur. Idq; sane ad modu
3. ex Arg.le p.o Polit. probare quis posset. In oniby,
quae multis ex partibus coalescunt, et in unum
quiddá cómune redigunt, sive cótinua aut con-
iuncta sint membra, sive diuisa, atq; deiuncta,
perspicuú est aliud quidé, quod imperium teneat,
aliud uero, quod subsit. Manifestú est id,
ut inanimata missa faciam, in uniuersis om-
nibus. Animal enim prima compositione ex cor-
pore, et anima conceptú est; ex quibus alter lege
naturę compos est imperii; alterum illius subi-
ectum potestati. Sic et in particulis animi,
mens in appetitú suum exercet imperium. In qui-
bus nemini dubium est, esse naturale, atq; uti-
le animú imperare corpori, mente atq; ratione
ei particulę moderari, q perturbatione mouetur,
et affectu; equalitatę aut preposterú imperiú

omnibus

omnibus esse permiciosú. Eadem ratio in
homine, et aliis animátibus iteq; spectanda.
Similiter etiá in mare, et fœmina, illu primi-
cipem, sáe subiectá natura formauit. Cum
igitur inter homines ipsos tantú fere sit
dignitatis interuallum, quántum inter ani-
mum et corpus; inter hominé, et bestiá, per-
spicuum erit qui alios excellút, aliis do-
minari debere; qui uero mente sút inferio-
res subesse, et melior imperio párere:
qui si preesse uelint, asci pniciosú, atq;
rationi repugnans id erit, ut uniuersum
naturę ordiné destruat, atq; corrúpat.
Hæc ex Arg.le quibus, ut firmiore quodá-
modo ratione reddamus, illud adnecti
potest. Si quos natura, ut aliis imperent,
cóstituit, hi subiecti eorú dominis sint,
qui ab ipsis regi deberent, múdi pulch-

tudo, et ornatus auferetur omnis, quòd si
prestates ac generon Eoles dignitates nõ postu-
larent, his contingeret plerig, impia tribui,
quibus satius esset, ut regerent, optim autem,
et idonei à principatibg exclus subditi indigni-
ribus essent: ne igitur mũdi ordo, et decor tol-
latur omnis, expetere dignitates nõ licebit tan-
tũ, sed necessariũ profecto erit.

Sexta ratio. Id, quod bonum est, sui diffusiuũ
c.8. existit, ut Diuus Dionys. in libro de Diu. Nomi.
affirmat: qui igit dignus est imperio, id deside-
rare, et petere debet, ue bonũ, quod in se est, plu-
ribus possit impartire. Hãc rationẽ ad uerbũ
3. „ fauit ꝓz T. polit. Quin imo existimabit
„ uti3 aliquis optimũ esse potestatẽ habere.
„ Sic n. plurimas, et pulcherrimas res gerẽdi
„ haberet facultatem ez. Quod sic cõfirmare etiã

possumus.

11

possumus. Prouerb. x. Legitur. Qui frumenta
abscondit maledicetur in populis; sed qui bo-
num aliquod in se habet, dignitatemq; non
gerit, frumentũ abscondit: ut igitur maledi-
cta populi fugiant, ei dignitates impiaq; que-
rendæ sunt. Rursus in Euang. ueritas ipsa ait. Matt. 5.
„ Non pot Ciuitas abscondi supra mõtem posita, ne-
„ que accendunt lucernam, et ponunt eam sub
„ modio, sed sup candelabrum, ut luceat omnibus
„ qui in domo sunt. Sed qui boni sunt, nec digni-
tates gerunt, habent lucernam, et ponunt eam
sub modio: ne igitur id, quod à Saluatore to-
tius orbis sanctum est, faciant, sed lux eoꝝ
potius luceat coram Hoibus, ut uideãt homines
opera ipsoꝝ bona, et Summũ rerũ omniũ Opifi-
cem et conseruatorem Deũ laudent, dignita-
tes, et imperia uehementer expetere debent.
Amplius Matt. 25. Dñus noster Parabolã illi-
us hominis ponit, qui in peregre profectus

esset bona sua seruis suis tradidit: nam alii quinque talenta, alii duo, alii unum dedit, unicuiq; secundu' uirtutem propriam. Reuersus uero postea multa bona dedit; tum ei, qui quinque acceperat talenta, tum ei, qui duo: quia super hec talenta opati fuerant, et laborauerant: eum autem, qui unum habuit talentum eiecit in tenebras exteriores: nam cu' illud accepisset, nihil est superlucratus, sed id in terra abscondit. Qui igitur uirtute prestans dignitatibus, ac imperiis dignus est, si hec non expetit, talentum sibi a Dño gcessu' inutiliter obruit, nullumq; lucr' facit: ut ergo inutilis non sit, nec in tenebras exteriores eiiciat', omni conatu in obtinêdis dignitatibus incumbere debet.

Septima ratio. Quod nos Deo similiores reddere possit, id toto affectu prosequi debemus. Sed per potestates ualde similes Deo efficimur: de his enim,

enim, qui in dignitatibus constituti sunt, scriptu' est. Ego dixi Dii estis et. Quare p impetrâdis dignitatib; maxime nobis est laborandum.

Octaua ratio. Una dignitatu' et papua est Episcopatus: sed hanc iure possumus expetere, cum Dnus dicat Apls. Qui Epatum desiderat bonum opus desiderat. Ac insuper, quia licet ôibus religiosis statum desiderare, et postulare, qui tamen longe minoris est perfectionis quam Epos status: possumus igit' alias ôes dignitates iure expetere.

Nona. Que sancti Viri fecerunt, nobis ad imitationem sunt proposita; iuxta illud Apostoli. Quecunq; scripta sût ad nostrâ doctrinam sunt scripta. Sed Isaias no uocatus obtulit se Dño ad munus p dicationis susciped'; cum diceret. Lece ego mitte me. No igit' expectâdu' est, ut nobis dignitates offerantur, sed eas expetere, et postulare debemus.

Ps. 81.

2. Tim. 3.

Rom. 15.

Isa. 6.

Vtamur ratio. Si diligere proximū, ex precepto
Dñi, sicut nos ipsos debemus, debemus etiā dignitates prorsus expetere. Sumamus enim, uel nostram, uel aliam quācunq; ciuitatē; hec ōni flagitiorum, uel discidiorū genere plena sit, et quod peius est, in hereticā pranitatem sit inuoluta, ut uel presentē minetur ruinam, et excidiū, uel sanctissimi Dei, Beatorūq; ōium cultui, aut imminuti, aut prorsus ablati, speciamus: adsitq; aliquis magni animi, sūmaq; prestātię uir, qui sciat se, si dignitatē principatūq; ciuitatis illius obtinuerit, hec omnia sua auctoritate, ac prudētia sedaturū, pacemq; et tranquillitatē ciuitati allaturū, ac hereticorū pranas opiniones ex ciuiū animis penitus extirpaturū; quis tam fracto, ne dicam crudeli animo erit, qui non totis uiribus, ac ōni opera dignitatē illam consequi ac obtinere contendat? Cuius rei, cum alii multi illustres uiri, quorum

grā preclare gesta in hac re afferre supuacaneū duxi, tūm precipuē Solon prestantissimus, ac sapientissimus legislator nobis exemplo est. Hic enim, cūm Athenas suis deg ferri, ac intestinis seditionibus agitari, et prorsus corrumpi uideret, non tantum dignitatem sūpmam huius urbis appetiit, sed quo illam facilius obtineret, se insanū simulauit: qua per calliditatem accepta, omnia dissidia tollere, omnesq; tumultus sedare ualuit. His igitur (ut innumera alia pro huius opinionis defensione missa faciam) argumentis uidicare quis posset, non rare tantum, sed necessariō hominibus esse dignitates desiderandas, et efflagitandas.

Plutar. in eius uita.

Sed cum hec opinio in duas sit partes diuisa, et in eos, qui omnia recta, et honesta neglecta esse affirmāt, dūmodo impiam, et potentiam

consequi possint, et in eos, qui prestantes uiros, et uirtute ꝑditos solum uere sus ipsas expetere posse contendut. Primę partis ſalsitatem non est difficile demonstrare, cum ipsa se ipsam tollat. quomodo enim quod iniuste fit, bonum esse ullo pacto poterit? Si iustitia uel est uniuersa uirtus, uel pars Virtutis Moralis, precipua ut Arist. 5. Moral. et alibi sepissime demonstrat. et paulo 7. post. Virum sat con-
3. „sulo prosequens, uerba hęc profert. Qui igit „a recto deflectit, et equi prestergreditur, „nunquam postea tanti officii perfecti, rectiq; „facti consequetur, quanti iam transgressione „uirtutis aberrauit ea. Quo modo insuper, si par aliis fuerit, prestet aliis cum uirtute poterit? Ac preterea, qua nam ratione, si per uim dominabitur inuitis, et equalibus, ipsius ipsius imperium, atq; dominium diu conseruari poterit? Qua re particula hæc non eget longiori demonstratione. Quod uero etiam secunda pars, in qua affirmant licere, et necessarium esse probis et studiosis uiris dignitates expetere, non minus uera, nec falsa sit, ex, aliisq; rationibus, et auctoritatibus demonstrari potest. Primo. Bona, quæ promiscua sunt, et quæ in bonam, et in malam partem usurpari possút, desiderãda minime sunt: nam cum homines ad malum magis, quam ad bonum proni sint, eis potius abutentur. Sed honor, principatus, atq; potestas, et ońia, quæ fortunę bona nuncupant, bona sut promiscua, ut magis ad malum propendant, desideranda igitur minime sunt. Secunda huius rationis propositio ex multis demõstratur, Pº auctoritate Platonis, qui in Menone, diuitias, honores et Magistratus bona et mala, imo „potius mala esse testatur. Et Arist. 7. eth. Ex 4. „iocundis (ait) nonnulla sút natura expetenda

VTL_03475_01_0017.jpg

„ nonulla contraria, quedam media; eiusmodi sunt
„ pecunia, lucrum, victoria, et honor. In his n. omnibus,
„ non quia afficiunt, et expiunt, et amat, vituperantur
„ homines, sed quia quodammodo afficiuntur, et exco-
„ luere est. Scitum etiam illud, et pulchrum est, nimi-
in ἑαυτὸν τιμωρούμενον. Comici Poete, quod absurdum nō est, si ad hic locum
addicatur.
„ Quid reliqui est, quin habeat, quidem in hoc dicuntur bona
„ Parentes, patria incolume, amicos, genus, cognatos, diuitia
„ Atq; hęc perinde sunt, ut illius animus, q ea possidet.
„ Qui usi scit, ei bona, illi, qui nō utitur recte, mala.
Qua sententia quid pulchrius? Confirmatur. quod
alteri causa est, uel ut iniuria, et malo afficiatur,
uel ut alios iniuria et malo afficiat, id ipsum
in uere et absolute bonorum genere cōnumerabit
nemo. Sed potestates, dignitates, et honores hunc
ad modum se habent; igitur uere bona dicenda
non sunt. quod enim per se bonū, semper bo-
num est. Illinor habet duas partes. 1ª. quod
dignitates,

dignitates et honores in causa sint, ut homines in-
iuria afficiantur et malo, ex Platone cōstat. cuius
hæc sunt uerba in Alcibiade 2do. postquā multa
„ disseruerat de hac re Socrates Ut autē referamus,
„ que non ex auditu percepimus, sed ipsi nos presentes
„ interfuimus, uides ex nostris ciuibus quicunque
„ principatum affectantes, adepti illam sunt, partim
„ etiam his temporibus exules aberrare, partim mor-
„ te damnatos esse: et si qui forsitan in extremis pe-
„ riculis, et timoribus strenuē rem gessisse uisi sūt,
„ non modo in ipso exercitu, uerum etiam postquā
„ in Vrbem rediere non minoribus ab insidiatoribus
„ ciuibus, quā a militibus cautionis affecti sunt,
„ ut pleriq; optauerint denuq; se priuatos uixisse
„ potius quam in publico munere. Quod si pericula,
„ et labores huiusmodi aliquā nobis utilitatem affer-
„ rent, profecto hoc studium non nihil rationis ha-
„ beret, nunc autem longe contra res se habet est.
Id quod etiam pulcherrimē quinto Polit. Aristo. multis
captibus, longissimaq; oratione declarat. Nam

alii foiés uidentes potentiã ad unũ, uel ad paucos deferri, inuidia, uel alia quapiam occasione motiꝰ eos, qui in dignitate sunt aggrediuntur, et inuadũt; quandoq; uero multas calumnias, falsasq; accusationes, aliasq; insidias immemeras moliunt, ut eis notam aliquam sceleris inurant, qua postea ipsoꝝ auctoritas, uel omnino auferri, uel minui saltem possit: cuius quidem rei tam historiis plena sint, in ea diutius immorari operepretium non est. Secunda uero minoris pars, quòd dignitates, et imperia homines ad multa facinora perpetranda impellant, neq; difficilis est probatio. Id̃ non ãe dignitates imperationem nunc intelligas; hoc enim clarum est, quòd ita se habeat, tum ex Julii Cæsaris temeritate, de qua supius etiã locuti fuimus; tum ex libris omnibus, tum maxime his temporibus, quibus iam multa oculis perspeximus, multaq; supersũt iam, et uigẽt in hac dominãdi cupiditate flagitiosissimaꝝ exempla. Sed de his malis loquor, quæ cum

cũ imperiũ, potestatemq; obtinuerint, committunt.
„Divus n. Chrysost. sup Matt. dicit Et Nolimus, c. 12. homil. 42.
„obsecro, cogitare quomodo in honoribus, atq; in di-
„gnitatibus, sed quomodo in uirtute, et recta philo-
„sophia uiuamus. nam dignitates profectò ad
„multa obscena inducunt homines. Quapropter
„etiam ualde magni animi, sublimisq; opus est
„ingenio, ut dignitate uti, et non abuti possis.
„Et post pauca Talis quippe res dignitas, atq;
„potestas est. Quo circa multos etiam inuitos ad
„contumeliandum induxit, iram plerũq; accendit,
„linguæ frenum abstulit, et tanquam morti rese-
„ruit, quasi magna procellarum ui animum
„subuertens, et ad profundum malorũ omnium
„naviculã submergens est. Et Homel. 55. Age iã sup. c. 16.
„(inquit) plebeium et regem inter se comparemus.
„uidere igitur licebit illum quidem magna uolupta-
„te commoti ridere, ludere, gestire, hunc uerò dia-

„demate ornatum, et purpura resplendentem mille eu-
„ris, et sollicitudine continua uexari, et timore ita
„nonnunquam pallescere, ut morti propinquus esse
c. 3. „uideatur ex J Et D. Gregor. in 1°. Pastor. Sabet hæc
„uerba (Oblatâ gloriâ culminis fugit (de Christo: s. lo-
„quens) ignam probrose mortis appetit, ut membra
„eius uidelicet discerens fauores mundi fugere, ter-
„rores minimè timere, pro ueritate aduersa diligere,
„prospera formidando declinare. quia et ista sæpè
„per tumorem cor inquinant, et illa per dolorem pu-
„gant: in istis se animus erigit, in illis etiâ, quâdo
„se exsecrat Eternit. in istis bona se obliuiscitur, in
„illis uerò ad sui memoriâ nolens etiâ coactus ra-
„uocatur. in istis sæpè et ante acta bona despere-
„rent, in illis autem longi quoq; temporis admissa
„tergunter. Nam plerunq; aduersitatis magisteris
„sub disciplina cor emittur, quòd si ad regiminis
„culmen erexerit, in elatione protinus usu glorie

p mutatur.

„permutatur. Sic Saul qui, indignum se prius
„considerans, fugerat, mox ut Regni gubernacula
„susceperit, intumuit. honorari nanq; coram populo
„cupiens, dum repellendi publicè noluit, ipsum,
„qui in Regem se unxerat, abscidit. Sic Da-
„uid auditoris sui iudicio penè in cunctis actibg
„placens, mox ut primum pondere carruit, in tu-
„morem uulneris erupit, falsusq; est in morte
„Vriæ crudeliter rigidus; qui in appetitu fœmi-
„næ fuit enerniter fluxus. Et qui malis ante
„nouerat pie parcere, in bonor quoq; nece post
„didicit sine obstaculo retractionis ardere.
„Prius quippe ferire deprehensu persecutore no-
„luit, et post cui damno desudantis, exercitus
„etiam deuotu militem extinxit ex J Potest id
„etiam ex Ar^le confirmari, qui 2. Magn. Mond. 4.
cui declarasset multis, hæc ad ueraq; partem
accomodari posse, subiungit Quâ de quidem
„opulentia, et dominatus bona est, imperanti

„tamen fortasse non bonum · nam qui imperat rerū
„copiâ affluens, multa sibi amicisq́ nequiter facit;
„quando iure uti dominatu non potest ꝛc. Et 3.
12. „Polit. Qui homini cōmittit imperiū admouet be-
„stiā sequam. Etenim cupiditas eos, qui in potesta-
„te sunt, etiam si uiri optimi fuerint, praua red-
„dit, atq́ peruertit ꝛc. Confirmat rursus hęc ra-
tis; quod nimir dignitates, et honores uera bona
non sint, quodq́ hac de causa desiderari non
debeant. Quę uerè bona sunt, ita sunt bona,
ut ipsa pro nobis potius uelimus, quam pro alijs
quibuscunq́, siue hi amici, siue parentes, siue
filij fuerint, ut est honestum, Virtus, Vita eter-
na: Quę uerò, si alijs tradant, despiciantur q́,
etiam si in nostra potestate fuerit posse illa
consequi, laudem merentur maiorem, quàm
si desiderent, et retineant, hęc nō esse uera
bona, neq́ expetenda, sed despicienda potius,
clarissimum est: Sed dignitates, et honores, si
retineant

retineant, potius probrō dabit. si uerò uel con-
tēnantur, uel alijs hominibus, qui in his sunt
constituti, derelinquantur, uel non habentibus
conferantur ab his, qui eas, uel habeant, uel
obtinere possint, probitatis est signum, et
laudem merentur maximam. Non igitur hęc
expetenda sunt, cum uerè bona non existāt,
sed despicienda potius. Minor probatur ex
his duobus ꝛc. locis. P. est in 7. Polit. Vbi 3.
„hęc uerba profert. Etsi q́ qui imperiū habere
„potest, frustratum hāc dominandi alijs nō debet
„demittere, sed sibi arripere. neq́ pater filios,
„neq́ filij patris, neq́ prorsus amicus amici ra-
„tionem habere; nec de ea re solutos esse. nā
„quod optimū est, id pro nobis ipsis expetere,
„et tenere debemus ꝛc. Quam dicat. Sed quid
hoc absurdius, ut pro principatu, uel dignitate,
et honore, pater filij, filius patris, et amicus
amici rationem non habeat? Alter locus

8. „est in 9. Cleric. Dicit enim ibi [Qui bos regere=
„hendunt φιλαύτους i. sui amatores appellat,
„quòd suas cogitationes, et studia in pecunias,
„et honores ita collocârunt, ut pro se meliorem
„hoz partem semper uelint; ac pro eis digladiâ=
„ri soleant. Qui ergò ubis rebus se totos tra=
„diderunt hi animi cupiditatibus, et perturbatio=
„nibus, eiq; parti, quę est rationis expers ob=
„secundant, ut facere Vulgares boies cõsueuerũt.
„Idcircò tales boies πολλοὶ i. Multi à multitu=
„dine, quę semper prauia et uitiosa est, nomen
„sumpserunt. Iure igitur ut probrum obiicitur
„his, qui ita seipsi diligunt.] Et in eodem
„cap. [Verum autem est (ait) quod de probo
„uiro dicitur, amicorum et patriæ causa multa
„agere cum pro eis mortem non dubitet assumere.
„Nam et diuitias, et bonores pro nichilo ducit, dũ
„quod bonestum est sibi uendicet ez] Et paulo
post.

„post [Eadem bonorũ, et impioz ratio est;
„hæc enim omnia amicis relinquet; ex quo
„decus sibi laudemq; comparabit; et meritò
„probus erit, ómnibus rebꝰ bonestate antepõnens.]
Patet igitur ex hac prima ratione, quòd
eum indifferentia bona sint dignitates, et
honores, melius est, ut non expetantur.
Secundò sic arguitur. Qui aliis præesse uolũt,
tantum aliis præstare debent, quantum ho=
mo præstat brutis, ut Arles asserit 8°. Polit. 3.
„[Quicunq; igitur tantum distat, quantũ
„animus à corpore, et homo à bestia per bene
„modũ se habent: nam si quidem impare, illi
„uerò subesse debent ez] Et 7. Polit. [Hoc 3.
„illi (ait) forsan rectè dicerent, quòd 5.
„imperare deberent, si modo ipsis id ines=
„set, quod maximè esset optandũ. Sed for=
„tasse id fieri non potest, falsoq; hoc sup=
„ponit: non enim amplius bonas continget

„illas actiones esse, nisi tantum ipse aliis ꝓsit,
„quantum uir mulieri, et pater filiis, et dominus
„seruis est ⁊ Ex quibus arguo. Qui alios ꝓesse
debet, alios etiam debet uirtute excedere; ergo
qui dignitatē cupit, uel petit, uel se idoneum
muneri obeundo existimat, aliisq; ꝓstantiorē
nec ne. Si non: iniquus igitur est, et iniustus,
cū supra pares dominiū exercere uelit, uel ad
eam dignitatem ꝓficii, ad quam idoneus nō
est. Quōd si idoneum, aliisq; ꝓstantiorem
se iudicat, ꝓsūptionis crimen nō effugit;
cū debeat ꝓsertim cogitare multos æquè,
uel magis idoneos, quàm ipse sit, reperiri.
Quocirca dignitates nec desiderare, nec petere
debet, ne ambitionis notam incurrat. Sed
7. id uelle Aꝛ. les nouit, cum in 2. Polit. dicat.
„⁊ Ambitiosos enim fauicē Ciues s. Lacedemoniū
„Resp.ca illis utitur ad Senatoriā potestatem.

Nemo

„Nemo n. Magistratū petere nisi honoris sit
„affectator. atq; plerāq; eorū, quę huius mo-
„di faciunt, ꝙ ambitione, et auaritiā cōmo-
„uent ⁊ Tertiò arguit. Quod ueri-
tati contradicit fugiendū est, ne dū de-
sideranda, cum peccatū sit. Sed appetitus
honorū, et dignitatū charitati repugnat,
cū dicat Apls. Charitas nō est ambitiosa. 1. cor. 13.
ergo honores et dignitates tantùm abest,
ut desiderentur, quòd fugi debeant.
Hoc idē auctoritatibus confirmat. Dicens
Chrysost.s sup illud Matt. Principes gentium
dominantur eorū ait. ⁊ Primatū eccleę cupiscē- sup c. 20.
„re, neq; bonū est neq; utile ⁊ Et caussam Homil. 33.
„reddit. ⁊ Nam qui sapiens (inquit) est, qui
„de caussa se uult suis seruitutē subiicere,
„ut det rationē pro omni ecclesia; nisi for-
„te ille, qui nō timet Dei iudiciū, abuten
„primatu ecclesiastico secularitet, ue s.

c. 18. „conuertat ipsum in seculārem] Et Homil. 59. infer
„post mulca ℰ Vides quā radicitus arrogantiæ tumo-
„rem euulsit, quo modo dixit nulla in re primatus
„dignitatem expectendam, quo animos primatus
„honorem desiderantiū induxit, ut ubiq; ac semp
„in vltimo se vellint ordine collocare ex] Et Hom.
„66. ℰ Nulla (inquit) pœna metuas, quam tibi lat'
„honor tuus, si te ipsū humiliaueris, hinc enim,
„vel ad cœlos usq; gloria tua pertransit, hinc
„amplior, atq; latior redditur, hinc regni
„ianua tibi aperitur. Si enim voluerimus magni
„et mirabiles videri, non modo tales nō erimus,
„verū ceteris omnibus abiectiores futuri sumus]
„Et post pauca ℰ Simili quoq; modo in hoc loco:
„cuius rei gratia (inquit) primatus, et primum
„desideras? ut ceteris s. pōnes. Vlamū igitur
„locū elegito, et tunc primū obtinebis locum.
„Quare, si magnus vis fore, hęc ipsa cōtemne,
„et eris profectò magnus. Illud n. quod Tu
maximum

„maximum putas, minimū omnium est ex] Et
„Paulo post ℰ Qui n. sibi arrogat humilis est, ℣ uero
„qui verò humilis est, is ad veræ sublimitatis cu-
„men euolauit, quę non appellatione tm et no-
„mine solum, sed re ipsa sublimitas est ex] sup c. 23.
„Et Homil. 74. ℰ Vide (ait) quomodo nos
„ad cōtrariū impellit Auditorem: non n. à
„cupiditate primatus prohibet solum, sed ad
„alterū extremum sortatur. sic n. desiderio
„(inquit) posteris tuis] Et ibidem, superil-
„lud. Diligūt primos accubitus ex ℰ Diligūt (in-
„quit) quod si diligere crimen est, quid erit
„reipsa efficere? ex] Et Augustin. ig. de ciu. ig.
„Dei: ℰ Locus (ait) superior, sine quo regi
„populus non potest, et si teneat, atq; admi-
„nistretur, ut decet, tamen indecenter appe-
„tetur ex] Et Diuus Paul. ad Rom. ℰ Ne- 5.
„mo (inquit) sibi honorē assumat, sed qui
„vocatur à Deo tanquā Aaron] Et subdit
„ℰ Sic et CHRistus nō se met ipsū clarificā-
„uit, ut Pontifex fieret, sed qui locutus est

" ad eum finitus meus est ruces] Ex his igitur constat
primâ opinione eos, qui arbitrabantur dignitates
affectandas esse, nec ueritati, nec sanctis Patrũ
auctoritati conuenire. Eiusdem tamen falsitas
clarius patebit in sequentibus, cum nostras con-
cludentes manifestabimus. Huic superest,
ut huic contrariã sententiã asseramus.

Sunt nonnulli, qui dignitates et principatus non
modo non appetendos, sed prorsus respuendos,
et negligendos asserunt. Verba sunt ipsi 7. Polit. 3.
" Quidam magistratus et dignitates improbant,
" quoniam existimãt ingenui hominis aliam
" esse uitam, quam illius, qui in eis ea admi-
" nistratione uersatur; et hãc esse omnibus pre-
" ferendam] Et in superiori cap. causam reddit,
" cur ita credant, cum ait Sunt qui putãt,
" in gubernandis aliis, si cum dominatu fiat,
" iniuriam esse summam, si ciuiliter, contumelia
quidem
" quidem uacare, tamen impedimẽto esse, quo
" minus gubernator tranquille, cõmode, et ex
" animi sententia uiuat] Et paulò post Quod
" illi affirmant, sois liberi meliorẽ esse uitã, quã
" in dominando occupati, id quidem uerum
" est. Vt enim seruus quatenus seruus, res est,
" neq; grauis, neq; preclara. quamã in res ne-
" cessarias dominium atq; potestas, nihil ha-
" bet preclari] Huius sententiæ fuerunt ipsi om-
" nes, at ueremẽtes ueritatis amatores. patet
" ex Arg.le in eode Ff. Ab his aũt, qui uitã cap. 2.
" cum uirtute iunctam preferendam esse cõsẽ-
" tiunt, quæstio affertur, Vtra sit potior, an
" ciuilis et actiua, an quæ omnibꝰ externis
" salutã soli contẽplationi inuigilat, quã soli
" Pꝫos esse dicunt. Hæc ferè duo genera
" uitæ ornatissimi uirtute uiri, et Antiqui, et
" recentes proponere sibi uidentur, unũ Poli-
" ticũ, alterũ practicum] Et Diuus Plato Hu- 7. de Rep.
" bes ne alios, qui ciuilem uitam spernant,

„ preter ueros ꝓphas? non per Jouem? Et causam
„ assignat. Hi enim habent honores alios, et ali-
„ am uitæ ciuili prestantiore es? Quid Socra-
tem, Diogenem, Thaletem, Pythagoram, innu-
merabiles q alios ad hoc probandū adducam,
qui eo temptis, q preclaris rebus humanis, in quib,
si uoluissent facile principes esse potuissent, ad
uoti inquisitionē, et investigationē se contulerunt.
Sic enim philosophus de Thalete, sed in pecunia
7. „ loquit' p.o de Reg.ca. Et facile esse philosophis di-
„ tari si uelint, sed illis nō esse curæ es? Nunc
enim mihi non quid gentiū Philosophi, sed quid
Christianoꝝ Proceres, et q.pue ecclesiastici
fecerunt, curæ est. De Beato igitur Marco
i Vlog. „ ita scribit Hieron.s sup. Marc. Denig, post
„ fidem, amputasse sibi pollicem dicūt, ut sacer-
„ dotio reprobus haberetur. sed tanta consecutus
„ fidei predestinata potuit electio, ut nec sic
in opere

„ in opere uerbi perderet, quod prius meru-
„ rat in genere: nam Alexandriæ episcopus fuit.
Simile quidda fertur de Ammonio Origenis
Dydimiq discipulo, quem dicunt aurem si-
bi precidisse, ne idoneus episcopatus officio
haberetur. et cum nihilominus ad eam digni-
tatem suscipiendam urgeretur, etiam lin-
guam sibi se amputaturum, nisi id missum
facerent, protestatus est. Tam exosi piculosam
rem cathedram putauit, ut inde membroꝝ mutila-
tione se redimere non dubitaret. Et La-
uram Monachus mori preoptauit quā episco-
pus uiuere. Hieropoli n. electus nullis suasio-
nibus adduci potuit, ut electum assentaret;
cumq Theophilus eps forte ex itinere eo-
dem loci diuertisset, atq itidem suaderet,
quando iam tante auctoritatis uiro aperi
refragari difficile erat, diem ad deliberan-
dum impetrauit; dum auem in solo loco ge-

nibus prouolutus toto ea tempore secrete precationi
intendisset, inuenius est efflasse animam. Hoc ipsi
petenti illi diuinitus reuelatum credi par est; ue-
renti uti ne Episcopum gereret, quę Episcopi sunt
prestare non posset. Et Beat. Hieron. Par. 3.
c. 13. "Cyprianus hoc refert exemplum. Et felicem ita
"cauit) magis q̃ securę, q̃ subsit illis, quę supsunt,
"et quibus potius ministratur, quàm quę ministrat.
"Sed tamen superba mens hominũ improuida peri-
"culi semp maiorũ dignitatũ ascensu expetit, nec
"nisi post saltũ ex descensu terreatur: quia quã-
"tò altior est ascensus, tanto durior est descensus.
"Sed forte descensũ rar exeimas; sed firmissimi
"doctus experientiis, et non paucis dicam. Rarò
"per gradus dignitatis ascendit homo, quin multò
"grauius non descendat. Vez et si à proposito di-
"grediar, nolo opusculi hoc preterire: exemplũ
"quodam, quod Sanctus quodã mihi referente sen-
in Erem

"in Eremo ex ueritate didici. Cum iuuenis qui-
"dam sancto proposito, et uita electus foret ad
"Episcopale fastigium, quo grauius periculosiusq̃
"negũt aliud cogitari, patruũ suũ quędã,
"uirũ utiq; sanctũ, et prophetię spiritu plenũ
"Eremi in cella, ut eum ex hoc consuleret, adiit.
"non ineauens. Audita itaq; narratione. Ne-
"potis uir sanctus, non uerbis, sed signis po-
"tius perentem ita respondit. Et ne contra hyp-
"stolum, qui desiderantem Episcopum in hoc ea-
"pere laudat, contrairet disceadendo; et ne
"iuuenem penitus exponeret sustendo, ius-
"sit ita, Senex quadratũ discũ à terra re-
"Sementer pedibus eleuatũ ascendere inuenit,
"et quater per quatuor discũ latera supinũ
"reuoluere semet ipsũ utiq; ad horã casus;
"sicq; casu imminente, si altera succederet
"reuolutio, mãdauit ut extra semitate discũ
"ad sue se uoluere iterato. Cui cũ nepos

„se non posse ex timore casus respondisset, illico
„eu feuit descendere, et per quandam latam plani-
„tiem diutius volutare. Cumq' ex multitudine
„volutationu, utriusq; fastidiu' euenisset: surge
„cingit, Senex) et perge quo uis, facies quod tibi
„securius cernitur. Dedignatus itaq; iuuenis
„abscessit. et alteri sancto Seni patrui, deli-
„menti putans, factum retulit, a quo de pen-
„culo preeminentiæ edoctus, electioni renunciauit
„ut teneret, quod est tutum ex.] Beatus etiã
Ambrosius, ut Epatum non susciperet Mediolan
„ausugit, omniq' tentauit, ut ille indignus haberet.
Neq' pretermittendi sũt Petrus Damianus, et
Andreas ex Alnoritana familia, qui singulari
modestia, et ingenij animo Cardinalatu' recusarũt
ut se totos monasticæ uitæ traderent. Bene-
dictus insuper Tertius, Nicolaus et Gregorius
Huius nominis primi, Sũmi ac sãctiss. Pontifices,
quid non

quid non fecerũt ut sũmi dignitatis apicem
sibi ipsis collatu' effugerent. Quid dicam de
Cœlestino Quinto Vniuersali totius ecclesiæ Epo
rum optimo, rum maximo, qui cũ uix adduci
potuisset, ut delatu' acciperet imperium, ac in eo
dignitatem culmine, quantũ fieri poterat,
seruare eremiticæ uitæ, in qua antea dege-
bat formam niteretur, tandem Pontificis curas
respuens, nulla necessitate coẽpulsus, sed potius
plerisq' contra nitentibus, ac ne id ageret
obtestantibus, post quintũ mensẽ sollemni
ritu seruato, Pontificatu in Caro. manu
deposuit, eremiticamq; uitã, atq' habitu'
resumpsit. His igitur exemplis, aliisq; in-
numeris, quæ ex industria omitto, perspi-
cuum esse potest Sanctissimos uiros terre-
na hæc impia, dignitatesq; despexisse, so-
laq; cælestia meditatos: illud rectè cogno-
scentes fallacẽ mundi gloriã esse, quidq'
humanam laudem primus, diuinã ami-

VTL_03475_01_0028.jpg

timus. Nam et in sacras rerũ Historiis hoc fere semper diuinitus contigisse cognouimus. Gloriam his, qui eam propter Deum spreuerũt, esse longè cumulatiorẽ redditã, aut dum uiuerent, aut saltem posteriorem diem suum obierunt. Eos autẽ, qui famę nimium cupidi fuerunt, et quo ad uixẽ uixerunt, et post mortem quoq; inglorios, et obscuros semper extitisse. Potest hęc sẽtentia rationibus confirmari. P° et ex ratio Diui Thom. q. 183. art. 1°. in 2. 2. Gregor. dt. in 1°. Pastor. c. 7. Isaias prodesse proximis cupiens prędicationis officium appetit, Hieremias sedulò diuinę contemplationi inhęrens, ne ad prędicandũ mittatur, contradicit. Tunc sic. Vt amor Dei proximi amore est prędstior, sic contẽplatiua Vita actiuã excedit dignitatẽ: Sed nemo id, quod minus bonũ est deserens, ut meliori potiatur, uituperatione, sed laude potius est dignus: qui igitur dignitates etiam sibi oblatas deserit, ut quieti et contẽplationi indulgeat, melius facit, et melius

melius eligit, maximè itaq; laudandus est. Quod uerò maius bonũ eligibilius sit, inter axiomata, et prima principia cõnumeratur. Et Plato pulcherrimè ait. Si ipsis Cs. [illegible] iniuriã inferemus, cogemusq; eos deteriorem uitã subire, cum frui meliore possint. Quid demõstratione opus non habet. Quòd rursus uita cõtemplatiua, quę Deo similiorem reddit hominem, longè admirabiliorẽ, longeq; stabiliorẽ actiua uita sit iudicanda, cum ipsa sibi sufficientissima sit, ac totius ciuilis uitę finis existat, omnesq; humanę actiones ad tranquillitatẽ contẽplationẽq; ut ad suprẽmum bonum referantur, non est, cur a me nunc demonstretur. Id enim cũ multis possit rationibus necessariis probari, tum longiorem requirit pertractationẽ. Redeo iam ad id, quod mihi propositum erat, non esse dignitatibus obtinendis incumbendũ. Secundo ratio. Vt imperium Status excedit alios Status, sic qui in dignitatibus sunt, eorum esse alios, et prędstantia excedere debent,

7. de Leg.

præcipue uero qui ad Episcopale assumi debet
dignitatē perfecti ac purgati sine, opus est, et
ut Apostolus dicit irreprehensibiles. Sed quis erit,
qui de se ipso possit affirmare, uel credere, se mū-
dum habere cor, nisi temerarius minisq; fuerit, cui
ps. 13. et 52. "dicat Propheta. Omnes declinauerūt, simul inutiles
"facti sunt, non est qui faciat bonū, non est usq; ad
ps. 50. "unum. Et alibi. Ecce enim in iniquitatibus conceptus
"sum ego. Et beatus Iob. Si fuero iustus os meū
c. 9. "impia loquetur, et si sine crimine pravus in-
"uenior. et si purificatus in niue, et lotus mundis
"manibus satis me sorde tinxisti; et execratum
c. 9. "est me uestimenta mea. Et Joēs Epta Ep̄s. Si dixe-
"rimus, quoniam peccatū non habemus nos ipsos
c. 3. "seducimus, et ueritas in nobis nō est. Et Jaco:
"Multa enim peccamus omnes, et nemo mundus
"est a peccatis; nec si unius quidem diei fuerit uita
eius. Cum nunc igitur esse, et dignitates uel
petant, uel temere suscipiant, se mundos
existimantes. Tertia ratio. Quidam
uoto se ipsos adstringunt, ne dignitates acci-
piant. Cum igitur uota seruare inuiolabi-
bili iure debeant, quis poterit iure dignita-
tes recusare.

Sed hæc opinio uera prorsus non est. nam di-
gnitates, ut non debent desiderari, sic non de-
bent constanter, et obstinate recusari. Si enim
sapientes uiri, optimiq; ōnes cōtemplationi, ac
otio uacātes eam permittent Reipc. Soli
igitur pravi Magistratus dignitatesq; tenebūt;
quo nihil posset esse absurdius, nec ab hom-
inum natura remotius. tollerentur n. cōmercia,
actiones mutuæ, omniaq; ad humanā uitam
necessaria: flagitia ōnia, ōniaq; scelera im-
pune cōmitti posset, boni uiri ac prestantes
passim sine alicuius pœnę formidine truci-
darentur: nulla esset leges, nulla iura, nul-
la religio, nullus neq; sanctus, neq; Dei cul-

tus, nulla Saluatoris nostri Jesu Christi memoria. Vt quēadmodum nunc apud plerasq; nationes fit, quæ legibus solutæ omnes suas cupiditates explent, maneipiorū, ac bellua; more, ita tunc in uniuerso orbe succederet. Cum igitur hæc omnia præter rationem sint, non debent boni uiri, si ad dignitates assumantur, eas penitus aspernari, sed cōmunē salutem propriæ tranquillitati præferentes, onus iniunctū subire, omnia ad cōmunē utilitatem, atq; ad Dei laudem, et gloriā referēdo. Cæterum q; dignitates oblatæ respuēdæ omnino non sint, infra in cōclusionibus latius demonstrabimus. Jam igitur, ut arbitror, utraq; extrema sententia reiecta, atq; explosa est. Superest nunc ut, quid secundum ueritatem sustineri debeat, proponamus. Quoniam uerò ueritas catholica semper mediam tenet uiā, Vt Joan. Damas. in Orat. p Defens. sāctar. Imag. declarat; declarat; ob id nos inter duas oppositas, penitusq; dissidentes opiniones, mediam sustinebimus uiam; non esse nimis dignitates affectandas, neq; prorsus respuendas, si offerantur. Summus et præstantissimus inter scholasticos Doctores Diuus Thomas Aquinas, quem mihi Ducem semp in Theologia proposui 2.2.q.185. dicit Tria in qualibet dignitate considerari posse: Primum est gradus altitudo, et sublimitas: 2m. est honor et reuerentia, et bonor temporalium sufficientia. 3m. est opus, et alior utilitas. Hac diuisione tanquā fundamēto posita, multis conclusionibus rem hanc uniuersam persoluit. art. 1°

1ª. Conclusio est. Appetere, et quærere quārum, et Dignitatem qualibet, quatenus est quæda gradus celsitudo, est præsumptio; quæ Vitium est, et peccatū maximum, ut fatent omnes, et probatur à D. Thoma 2.2.q.21. Hæc cōclusio licet exhis, quæ aduersus primā opinionem dicta sūt, satis per- art. 2.

Spicua esse possit, non abre tamen erit, si nunc uberio-
ris doctrinę gratia, aliis confirmetur auctoritatibus. Di-
„uinus Plato 7. de Rep. hęc habet uerba Ethi. ita nobis,
„et Vobis una Ciuitas quasi uigilantibus, uelleq sopi-
„entibus celetur, non tanquam somniantibus, quemadmo-
„dum nunc plurimę habitantur, ab illis uidelicet, qui
„de umbris, deq principatu, tanquā de summo bono con-
„tendunt etc. Umbras appellat principatus. Et post
„pauca Ciuitas (aie) in qua Ciues ad expetendos Mag
„stratus minimè sunt ambitiosi, optimè et procul à
„seditionibus permanet, contra uerò quę aliter affecta
1° Offic. „Ciues habet etc. Et Cicer. Miserrima (inquit) est
„omnino ambitio, honorumq contentio etc. Et antea
causam reddiderat huius miseriæ, quia 5. abiis
„iustos homines reddit. Et Maximè aūt (inquit) ad-
„ducuntur pleriq, ut eos iustitiæ capiat oblitos,
„cum in imperioz, honoz, gloriæ cupiditate inci-
„derint etc. Sed et 2. offic. Veram gloriā sine
iustitia, et sine honestate esse non posse, multis
argumentis

argumētis probat. Sanctissimus quoq Pontifex Gre-
„gorius in 1° Past. ait Hęc igitur breuiter dixi- c. 8.
„mus, ut quantū sit pondus regiminis nōstri arceamus,
„ne temerare sacra regimina, quisquis his impar
„est, audeat, et per concupiscentiā culminis ducatū
„suscipiat perditionis etc. Et sup. Ex se aūt, et c. 1°.
„non ex arbitrio sūmi rectoris regnat, qui nullis
„fuit uirtutibus, nequaquam diuinitus uocati,
„sed sua cupiditate accensi culmen regiminis rapi-
„unt potius, quam assequantur. Et infra Hinc c. 6.
„ergo quidā præcipites colligant, cum quāta culpa
„ex appetitu proprio cęteris præferri non metuunt,
„si sancti uiri plebium ducatū suscipere, Deo
„etiā iubente, timuerunt. Moyses succedere domi-
„no trepidat, et infirmus quisq, ne honoris onus
„suscipiat, anhelat: et qui ad casum ualdè ur-
„geur ex propriis, humerum libenter opprimendū
„ponderibus submittit alienis: quę egit ferre nō
„ualet, et auget quę portat etc. Et in Concil. Colon. c. 23.
„par. 2. Sabetur Et ut omnem ambitionis radicem
„Christus discipulorum cordibus eximeret par-

"vulum in medio illoꝝ statuit, deq; primatu certare
"prohibuit. Qui maior (inquit) est in vobis fiat sicut
"minor, et qui præcessor est fiat sicut ministrator.
"Nam quis maior est, qui recumbit, an qui minis-
"trat? Nonne qui recumbit? Quis uerò ignorat
"clericum in medio ecclesiæ esse tanquam eum, qui
"ministrat? Quare meminerimus potius officii nostri,
"quàm dignitatis. Neq; enim ad dominationem
"uocati sumus, sed ad onus &c. Et Leo PP. p.
Epta 88. ad Epos Africanos. et habetur 9. q. 61. c. Miramur,
"ait. Principatus autem, quê, aut seditio excorsit,
"aut ambitus occupauit, etiam si moribus actꝝ actis-
"bus non offendit, ipsius tamen initii sui est permi-
"ciosus exemplo; et uix bonis peraguntur exitu,
"quæ malo sunt inceata principio &c. Et Salua-
c. 20. tor in Euang. grauiter obiurgat discipulos, qui Prin
cipatu quærebant: nanq; ait. Scitis, quia principes
gentium dominantur eorum &c. Vbi D. Chrysost.
testatur, Principatu deliderare, et quere gentium
esse non Christianoꝝ &c. Idē Chrysost. Homil. 35.
sup. c. xx. Matt.

Equicunq;

30

"Equicunq; (ait) primatu deliderat in terra, inue-
"niet confusionem in cælo. Vt iam inter seruos Chri-
"sti non sit de primatu certamen: nec festinet unus
"quisq; eorum quo modo maior appareat, sed quo
"omnibus inferior uideatur: quoniã non qui ma-
"ior fuerit in honore, ille est iustior, sed qui iu-
"stior fuerit, ille est maior &c. Et ibidem. Pri-
"matũ atte honoris concupiscere uanitas est &c.
Patet igitur ex his p. Conclusio primi Nome. Digni-
tates nõ esse grendas PP principatu, et celsitudine.

Secunda eiusdẽ Conclusio. Desiderare dignitates
propter honorem, reuerentiã, et bona tempora-
lia est ambitio: quæ semper peccatum est, cum
sit inordinatus appetitus honoris, ut probat
2. 2. q. 131. Probatur ex Plat. in p. de Art. p.
"Rep. Et an te latet (inquit) ambitiosum esse,
"et auarum probro laberi, et esse. Hat ergo
"de causa, neq; pecunia, neq; honore ducti
"probi homines imperare uolunt. neq; enim
"aperte pecuniam magistratus præmium accu-

„pientes mercenarii uocari uolunt, neq; elaneubum
„fures. Neq; rurrus honoris caussa, non enim ambi-
„tiosi sunt ez> Et in Loc Dominus noster damauit
Matt. 23. Phariseos. Amat primos recubitus in cœnis, et pri-
mas cathedras in synagogis, et salutationes in
foro, et uocari ab hominibus rabbi ez. Confirmat
li. p. c. p. „hæc conclusio ex Dius Greg. in Past. Z Sunt nō-
„nulli, qui intra sanctam Ecclesiā, per speciem
„regiminis gloriā affectant honoris, uideri Docto-
„res appetunt, transcendere ceteros concupiscunt;
„atq; attestante ueritate, primas salutationes in
„foro, primos recubitus in cœnis, primas in conuē-
„tionibus quærunt cathedras: qui susceptū curæ
„Pastoralis officium ministrare dignè tanto ma-
„gis nequeunt, quanto ad huius humilitatis ma-
„gisterium ex sola elatione peruenerunt ez> et
c. 8. Z Sacrum quippè officium, non solū non
diligit omninò, sed nescit, qui ad culmen regi-
minis

„minis anhelans, in occulta meditatione cogi-
„tationis cæterorum subiectione pascitur, lau-
„de propriā lætatur, ad honorem cor elevat, re-
„rum affluentium abundantia exultat. mundi
„ergò lucrum quibus sub eius honoris specie, quo
„mundi destrui lucra debuerat. Cumq; mens
„humilitatis culmen arripere ad elationem co-
„gitat, quod foris appetit intus immutat.>
„Et in part. I. Conc. Colon. habetur Z quo de- c. 21.
„nig; affectu, ac proposito accedant ordinandi,
„uidendum, accuratèq; inuestigandū est:
„num uidelicet Dei caussa tantùm, an potius
„suę cōmoditatis gratiā ad ordines capessendos
„aspirent, quærentes quę sua sunt, non q̄ Jesu Philip. 2.
„Christi. Quid enim est sua quærere, et non
„quę Christi sunt? Nisi cùm tales non gra-
„tis Deum diligunt, non Deum propter Deū
„quærunt, temporalia cōmoda segnes, lucris inhi-
„antes, et honores ab hominibus expetentes.

„quisq; ergo talis est, non Dei filius, nec ouili Christi
„idoneus pastor futurus, sed mercenarius est. Vbiq;
„Deus hominis intentionem, et mentem spectat,
Matt. 6. „quam Christus in Euang. lucernam corporis, atq;
„oculum uocat: qui si simplex fuerit, totum cor-
„pus lucidum erit, sin aut fuerit nequã, totũ
„corpus tenebrosum erit. Quare si lumen, quod
„in initiando est, tenebræ sunt, ipsæ tenebræ quãtæ
„erunt? ⁊ Et habetur in 2. q. 7ª c. Sũt in eccle-
„sia ez ℰ Sũt in Eccℓ. quidã ꝓpositi, de quibus
„Actus Paulus dicit. Sua quærentes, non quæ Jesu
„Christi. Quid est sua quærentes? Non Christum
„gratis diligentes, sed Deũ nõ ꝓpter Deũ quærentes,
„temporalia cõmoda sequentes, honoris inhiantes,
„honore ab hoĩbus appetentes. Hæc quãdo amatur
„à præposito, et ꝓpter hoc seruitur Deo, quisquis
„talis est mercenarius est, inter filios eius se non
„computet ez ⁊ Hæc de Secunda conclusione.

Tertia

Tertia S.ti Thome conclusio. Opus in dignitate desiderare, et præsertim in Ecclesiastica, ut inquam, bonũ est, id aũt est uelle aliis prodesse, et cõmuni inseruire utilitati. Et hoc est, quod diuinus laudauit Apõs ℰ Qui quærunt ez bonũ opus ez ⁊ Confirmat ex dicto Joĕ Chrysost. in Hom. 25. sup Matt. ℰ Opus quidem desiderare c. xx.
„bonum, bonum est; quia nostræ uoluntatis est,
„et nostra est merces, primatũ aũt honoris
„concupiscere uanitas est ez ⁊ Sed hæc conclu-
sio infra magis patebit, cum declarabimus,
quo modo illa Apostoli sententia ℰ Qui quæ-
runt ez ⁊ intelligenda sit.

Quarta eiusdem S. atq; Angelici Doctoris con-
clusio est. Cum in dignitate mista cum opere
sit ecclesiastico, honor, et bona temporalia, tu-
tius est dignitates ipsas absolute, et simpli-
citer non desiderare. Ne cum dicimus opus
desiderare, nos ipsos seducamus, et culmen
dignitatis, et cõmoditates potius, quam

opus desideremus. Nam quis erit, qui ultro se seruituti subiicere uelit, nisi qui iudicii Dei non timet, sed magis desiderat, ut Principatum ad usum secularem conuertat? ut supra ex D. Chrys. sententia diximus, et inferius etiam dicemus. Nam non potest notam presumptionis effugere qui, ut aliis prodesse possit, principatum desiderat. Se enim suis alios omnes probū, et studiosum existimat. qua existimatione nihil magis temerarium. Quo circa recte Gregor. in 28. Moral. huius ueritatis non ignarus dicebat "Ad Prelatis quē meliorem intentionem est fugienda. Antiquitus autem, quoniā dignitatibus ecclesiasticis non honor, nec lucrum, nec principatus coniungebatur, sed innumera calamitatū, et penarū genera, cum cordis intentio non duplex, sed tantū simplex esset, Deiq; solum gloriam, ac proximi utilitatem haberet pro obiecto, licebat dignitates, et prelaturas appetere. Quod pulcherrimè D. Greg. facetur, cui in 2. Past. c. 8.
"dicat Quanuis notandum, q illo tempore hoc
"diceur, quo quisq; plebibus preerat, primus
"ad Martyrii tormenta ducebatur. Tunc ergo
"ad laudabile fuit Prelatum fieri, quādo per
"hunc quēquam dubiū non erat ad supplicia
"cū grauiora peruenire ei? Imo qui se dignitates expetere affirmant, ut aliis prodesse, aliaq; multa bona efficere possint, ut plerumq; se ipsos deceptione, et obumbrata interiori cordis prauitate externa quadam intentione, nec firma nec solida, probitatis imaginem simulant. Sicut est eiusdē sanctissimi Greg. pulcherrima ibidem Sed plerumq; c. 9.
"hi, qui subire magisterii pastoralis cupiunt,
"nonnulla quoq; opera bona animo propo-
"nunt, et quamuis hoc elationis intento-
"ne appetunt, operaturos tamen se magna
"pertractant: fitq; ut aliud in imis intē-

pulcherrimi

„ no supprimat, aliud tractanes animi superficies co
„ gitationes ostendat. Nam sepe sibi de se mens
„ ipsa mentitur, et fingit se de bono opere ama
„ re, quod non amat, de mundi autem gloria
„ non amare, quod amat; que principari appe
„ tens fit ad hoc paruula cum grit, audax cum
„ peruenerit. Timens enim ne non perueniat, tre
„ pidat, sed repente peruenies, iure sibi hoc de
„ betum, ad quod peruenerit putat. Cum per
„ cepit principatus officio perfrui, seculariter cepe
„ rit, libenter obliuiscitur quicquid religiose
„ cogitauit. etc. Patet igitur tutius esse non de
siderare dignitatem, licet etiam hec conclusio
ex his, que aduersus 3am opinionē adducta fuerit,
satis clara, atq; perspicua esse possit.

Quinta Diui Thome conclusio. Talem te exi
bere, adeoq; preclaras, et studiosas actiones
efficere, ut dignus principatu sis, non modo
est expetendum, sed omni etiam conatu conten
dendum,

dendum, et si opus est dimicando. Cum enim,
qui in dignitate aliqua est, omni debeat esse
uirtute conspicuus, quis non affectare, ac labo
rare nocte, die, debet, ut habitum Virtutis
per probas actiones consequatur. Conari igit
debemus, ut D. Greg. in 1.° Past. inquit, ut c.x.
cunctis carnis passionibus mortui, secundū
Spiritum uiuamus, ut spretis terrenis rebus so
la celestia desideremus, ut nihil illicitum co
mittamus, sed ab aliis perpetrata flagitia,
tanquam propria, deploremus, ut alienę infir
mitati compatiamur, ut denique (ne omnia,
que ab eo dicuntur enumerem) in cunctis,
que agimus, imitabiles nos cęteris exhibea
mus. Si quis igitur hęc perficere cupit, et
opere perficit, hic prestantissimam, atq; opti
mam cupiditatem habet.

Sexta addi potest Conclusio. Dignitates non sunt
dandę cupientibus, uel ambientibus. Patet ex

his, quæ in superioribus dicta sunt. Cùm enim
cupiditas, et ambitus dignitatem, non possit esse
sine ambitione, et presumptione, quorum utrùq;
peccatum est, dignitates his dandæ minimè sunt.
Non enim his conferri debent, quos in peccato
esse certò scimus; sed eis, qui uel absq; crimine,
et peccato sunt, uel tales existimantur. Confir-
"matur ex Plat. qui L°. de Rep^a. ait Ş Putas
"ne eos, qui in ciuitatibus Principes sunt, uoletes
"Magistratibus fungi? minimè, inquit, puto eŋ
"Et paulò post Ş ob hęc igitur nuper dicebam
"neminem uolentem Magistratum ultrò suscipere,
"et ultrò aggredi emendationem alienæ malitiæ,
"Et post pauca Ş Quam ob rem uidetur turpe ha-
"beri, ut quis sponte ad imperandū accedat,
"neq; expectet necessitatem eŋ Et causam red-
dit, cur dignitatibus, et imperiis nos ipsos offer-
"re non debeamus Ş Neq; enim (ait) naturæ
"consentaneum est, ut gubernator, quasi indignus,

nautas

"nautas oret, quò eius se gubernationi cōmittat,
"uel ut sapientes ad diuitum fores accedant,
"sed qui hoc primus inclamauit profectò mēritus
"est. Re uera autem ita natura comparata
"est, siue diues, siue pauper aduersa ualē-
"tudine teneatur, ut necessaria fores me-
"dicæ petat; et omnes, qui superioris guber-
"nationē indigent, domos adeant hominum
"gubernare potentium, non gubernatores, si
"modò alicuius sint pretii, orent, ut ab eis
"gubernentur inferiores eŋ Et Dial. de Rep.
"7°. Ş Ne enim magistratus dandi sunt im-
"perii minimè cupidis, aliàs similes in-
"ter æmulos orientur eŋ Adueniet enim
hos, qui dignitates petunt illud commodè
adaptari potest, quod præclarissimus Plutar-
chus in libel. de stulta Verec. scriptum reliquit
"Ş Archelaus (inquit) Macedonum Rex,
"cum ab ipso poculum aureum postularet
"quidam mercenarius, qui mihil discebat ha-

„nesium, preterquam accipere, iussit ministro, ut
„id Euripidi daret. et hominem illum intuitus.
„Tu quidem (inquit) dignus es, qui pecces, nec
„accipias: sic uero dignus est, qui etiam non
„postulans accipiat ex] Probatur hec conclusio
per Concil. Basile. sess. 12. Decr. de Elect. Ubi
„hec inter multa habentur. Ego N. uero, et
„promitto omnipotenti Deo, et tali sancte, uel
„sancte, sub cuius uocabulo dedicata est ecclesia,
„eum eligere, quem credam futurum ecclesie
„in spiritualibus, et temporalibus utiliorem: nec
„illi reddem datue, quem uerisimiliter scivero
„promissione, aut datione alicuius rei temporalis,
„seu prece per se, aut alium interposita, aut
„alias quocumque, directe uel indirecte pro
„se electionem procurasse ex] Et in Conc. Colo
par. f. hec habentur uerba. [Si ad honores
mundi sine suffragio temporis, sine merito
laboris, indignum est pervenire, et notavi am
bitus

„bitus solent ex quàm diligens, et quam prudens
„habenda est dispensatio diuinorum munerum,
„et ecclesiarum dignitatum?] Et habetur in p. d.
6. c. Miramur tantum, ex qua finem capies.
Et in eod. Conc. Par. habe scriptum est. c. 9.
„[Cessent potentiorum preces, que minus expe-
„rantur, omnisa impressio, cesset ambitus,
„et dominandi libido ex] Et paucis inter-
„iectis [Et procedat de cultu Dei opus ip-
„sius, ut s. qui presbyter est omnibus, qui
„doctior, qui sanctior, qui in omni uirtute
„eminentior, sic eligatur] Quod clarè etiam
constat 2. q. 7. c. licet ergo. In Decreti
preterea PP. Symmach. hec uerba sunt.
„[Nullus enim per ambitum ad equalem hono-
„rem permittatur accedere: nam cum hic ex-
„cessus in laica conuersatione culpetur, quis
„dubitat, quod religiosis, et Deo seruientibus
„inducat opprobrium ex] Quod etiam habetur

c. 3.

p.ª q. p.ª c. Nullus itaq; per ambitum. Et per
multa cap. que precedunt, et que sequuntur.
esta ibq. Et est pulchra sententia Greg. lib. 6. que habe-
"tur 2. q. p.ª c. In Scripturis Sicut locus re-
"giminis desiderantibus negandus est, ita fugi-
"tibus offerendus. Et sicut scriptum est. Nec quis
"quam sibi sumat honorem, sed qui vocatur à
"Deo tanquam Aaron ea. Et omnia, que in
illo cap. et in duobus sequentibus scripta sunt,
recte ad presentem institutionem transferri
possunt. Pulchrum etiam illud est Chrysost.
c. xx. sup. Mat. Homil. 85. Primatus etiam fugientes
se denderat, et desiderantem se horret ea.
In sacris etiam Veteris scripturę Historiis com-
pertum est non ambientibus, vel repientibus
dignitates esse traditas, sed vel Populi volun-
tate, vel ut plurimum Dei. Nam Gedeon
ab Universo Populo Judęorum Dux fuit electus,
Aaron sacerdos, Moses, Josue, et Judas Du-
ces. Saul

ces, Saul, et David Reges à Domino consti-
tuti: et, si cętera pervurrantur exempla, idem
semper fatum fuisse cognoscemus. Manife-
stum igitur est Theorema proposituṁ, non es-
se ambientibus, neq; exoptantibus dignitates
tribuendas. Hac autem tempestate, quis
non Deo innumeras gratias agat? quis non
patrem omnium misericordiarṁ, et Deum to-
tius consolationis, qui fecit mirabilia magna
solus, totis viribus laudet et benedicat; eum
novo lumine, novoq; insigni splendore nu-
dernum Ecclesiam suam illustrare voluerit?
Divinitus enim nobis dedit Sanctissimum
Sanctissimum
Sum, non tam etate, quam prudentia senē,
PIVSM QVintum Universalis Ecclesię supremum,
ac primum Cpm, post omnium hominum
memoriam, et fortissimum, et optimum Pontifi-
cem; quem omnium gentium linguę ce-
lebrabunt, omnes etates innumeris laudibq

efferent. Hic igitur summus omnium rector, et Pastor, ut sacramentis pristinam maiestatem restitueret, ut collapsos mores Ecclesiæ, eorum, Regum, Principum, aliorumq; omnium ad normam uere pietatis, et disciplinę reuocaret, uniuersumq; orbem cadentem erigeret, et confirmaret, non principum fauore, non ambientium importunitate, non propinquorū affectu, non personarū acceptione, non munerū oblatione, non denique alia quauis humana occasione, ecclesiasticas dignitates, et prælationes concedere consueuit; sed quos, diuino Spiritu afflatus, melliores nouos Ecclesię, et muneri inuicto utiliores perspexit, eos ad sublimia dignitatum fastigia euexit. quem Deus, propter mundi totius salutem, ecclesiæq; sanctę dignitatem, et amplitudinem, diu incolumem seruet. Sed nunc cœptum negotium prosequamur.

Septima

Septima conclusio, quę à Diuo Thoma etiam apponitur. Dignitates non ambitione, neq; alia quauis humana causa, sed sola superiorum uoluntate nobis oblatę, non sunt petitus respuendę, nec temere acceptandę. In qualibet enim dignitate sumenda debet homo considerare quid ipsum deceat sua sponte appetere, et quid iuxta uoluntatem, et mandata superiorum efficere. Nam homo propria uoluntate dignitatem cuius munus nullam curam debet habere, sed tantum his intentus esse, ex quibus sua pendet salus. Cum tamen Superiores committere debeant bono semper prospicere, et inuigilare, si hi iusserint, debent subditi iuxta horum arbitrium dignitates suscipere. Debet tamen homo se ipsum examinare, num prouinciæ muneriq; inuicto par esse possit, uel saltem non inutilis. Quod si se peccato alicui

innodatu̇ cognoscat, unde, neq; propria resipiscentia, neq; superioris possit auctoritate absolui: uel si possit, nec ipse se ipsum a peccato uelit eripere, nec ab irregularitate, uel excõmunicatione uelit eum superior liberare, uel nullis patis idoneum se uideat, Iunc dignitatem non erubescat reiicere, quam retinendo sibi, multisq; posset detrimentum afferre. Quòd si sola Humilitate se indignum existimabit, non debet propriæ tranquillitatẽ communi preferre saluti, sed imprimis omnes libenti animo suscipere, ac electioni cõsentire. præcipuè uerò eum is, qui eligit ex proborum numero habeatur. Nam plerunq; qui ita constantes in respuendis dignitatibus sunt, solent peiori superbiæ raptu corripi, quàm si electioni humilem prius præstassent assensu.

Licet enim Diuinis celsitudinis loca omnino despicere, possit esse actus heroicæ Virtutis, potest tamen fidelis seruus, et prudens in administratione Ecclesiæ creberrima præstare officia, multorum esse, et frequentissimè, bonorum autem; quæ longè grauiora erunt Deo, quã semetipsum despexisse. Licet summus humilitatis actus. Viris igitur probis non minori animositate quam in respuendis dignitatibus, ac prudentiæ iudicium est, et præcipuum eum præponi, qui ad hoc opus idoneus sine, imo pius laboretur, ac sancta Christi Ecclesiæ hanc rem opus habeat obsequio. Quocirca bifariam peccare possumus, uel cum ultrò nos ipsos ad dignitates ingerimus, uel cum superiorum iussis obedire nolumus. Ex hac enim dignitatum despicientia in duo mala homo prolabitur, primò quòd charitate repudiat proximos, quibus frugi esse potest ex Aug.ⁿ 19. de Ciu. Dei & Nego: c. 19.

„tium ei Xpi suscipiè necessitatis ⁊ 2ª
quod ⁊ humilitatem ac obedientiã, quam subiectis
c.6. „ prestare debemus, uolat. Vnde Greg. 1. Pastor
„ ⁊ Tune (inquit) ante oculos Dei uera est hu-
„ militas, cum ad respuendum hoc, quod uitiet
„ precipitur, subire pertimet non est) Et pulcherrima
cpta 81. „ sunt Aug uerba ad Eudoxiũ. Si qua (hoc
„ est aliqua ratione) operam uestram mater eccle-
„ sia desideraverit, nec elatione aruda susci-
„ piatis, nec blandiente desidia respuatis, sed
„ mihi corde obtemperetis Deum mansue-
„ tudine portantes eum, qui dat regi, qui di-
„ rigit mites in iudicio, qui docet mansuetos
„ uias suas. Nec uestrum ullum necessitas ali-
„ cui ecclesiæ preponat: cui parturienti, ⁊ nulli
„ bene ministrare uellent, quomodo dare re-
„ mi, non inuenirent. Et sicut inter ignem,
„ et aquam tenenda est uia, ut neq; exuratur
„ homo, neq; demergatur: sic inter superbiã su-
perbiæ,
„ perbiæ, et uoraginem desidiæ iter nostrum
„ temperare debemus, sicut scriptum est, non
„ declinantes neq; ad dexteram, neq; ad sinistram
„ Dixus m. super Greg. in Prol. Past. ait ⁊ Et
„ recte docens, infirmitate sua quotidie quam
„ malet considerationi cognoscat, ne aut hu-
„ militas accessum fugiat, aut perfectum uita
„ contradicat, aut uitam doctrina destruat,
„ aut doctrina precipua extollat. Prius er-
„ go apprehensum timor temperet, post autem
„ magisterium, quod à non requirente ad-
„ sciscitur, uita commendet) Et hi-p. ⁊ Sin- c.9.
„ ter hec tang (ait) quid sequendum est, et
„ quid tenendum? nisi ut uirtutibus pollens
„ coactus ad regimen ueniat, uirtutibus
„ nullus nec coactus accedat. Ille ⁊ omnino
„ reniti debet, cauet ne acceptam pecuniam
„ in sudarium ligans, de eius occultatione
„ iudicetur. Pecuniam quippe in sudario li-
„ gare est percepta dona sub otij lenti tor-
„ pore abscondere. At contra iste, cum re-

„gimen appetit, attendat ne per exemplum prauı
„operis. Pranseorū mors ad ingressus regni ce=
„lorum tendentibus obstaculum fiat: quia iuxta
„summi Magri uocem, nec ipse intrare, nec alios
c.6. „intrare ſmittunt.] Et ſuſ. ¶ Sūt nonnulli,
„qui ex sola humilitate refugiunt, ne cis, quibꝫ
„impares se estimant, preferantur, quorum
„profecto humilitas, si ceteris quoq; uirtutibus
„cingitur, tunc ante Dei oculos uera est, cū
„ad respuendum hoc, quod uidet subire pre=
„cipitur, pertinax non est. Nec enim uere
„humilis est, qui superni nutus arbitrio, ut de=
„beat preesse intelligit, et tamen preesse contem=
„nit. Sed diuinis dispositionibus subditus, atq;
„a uitio obstinationis alienus, cum sibi regiminis
„culmen imperatur, si iam donis preuenitus
„est, quibus et alijs prosit; et ex corde debet
„fugere, et inuitus obedire.] Et cap. 5. ¶ Sūt
itaq;

„itaq; (inquit) nonnulli, qui magnis, ut diximus)
„muneribus ditati, dum salutis contemplationis
„studijs inardescunt, patere utilitati proximoꝝ
„predicatione refugiunt, secretum quietis dili=
„gunt recessum speculationis petunt. De
„quo, si dissimile iudicentur, extantis profecto
„dubium rei sunt, quantos, uenientes ad publi=
„cum, prodesse potuerunt. Qua enim mente is,
„qui proximis profuturus emitteret, utilitatem
„egregiorum secretum preponit suum: quando
„ipse unus Pater Unigenitus, ut multis pre=
„desset, de sinu patris egressus est ad publicum
„nostrum.] Quare cum necessitas urget, docet,
iuxta Sanctor determinationē, quemadmodū
diximus, cum Superiorum precepta nos cogūt,
debemus has dignitates non recusare. Aliud
genus necessitatis cognouit Ap̄s. docendum
est propter ingratitudinem. Dicit enim 3. Pol. c.4.
„¶ Prauū esse solemus, et sui commodi inspici=
„entes, magistratus et potestates sequi deside=
„rare. Nam cum hi tanquam ipsi sui

„existimant se posse ex Magistratu sanctitatem con-
„sequi. Boni autem uiri, si magistratu accipiunt,
„id non aliam ob causam, nisi ut ipsi
„uicissim aliorum bona prospiciant, quemadmodu
„alii prius suę utilitati consuluerunt? Plato rursu
longe aliam causam, ob quam necessario se pro-
p. et Rep. bis uiris dignitates suscipere, attulit his uerbis.
bonis uiris „Oportet igitur necessitatem imponere, et multam,
„ut impellantur ad Magistratus suscipiendos, ma-
„xima uero multarum est administratio, ma-
„lorum subiici, nisi ipse bonus uir Reipe. gu-
„bernaculum acceperit. Hanc itaq; penam
„timentes probi homines magistratus capere
„mihi uidentur, si quando capiunt: et tunc
„ad eos accedunt, non tanquam ad bonum
„aliquod, neq; tanquam ex his uoluptatem
„aliquam capientes, sed tanquam ad rem necessa-
„riam, cum neq; melioribus, neq; similibus se
cõmittere
„cõmittere ualeant. quippe si bonorum uirorũ
„extaret ciuitas, in ea, ut arbitror, haud ali-
„ter non imperandi gratia pugnaretur, qui
„nunc certetur imperandi cupiditate: ibiq; pa-
„reret re uera legitimum Principem non suu
„ipsius, sed eius, qui sub ipso est, cõmoditate
„respicere. Quare unusquisq; qui non ames
„sit, potius eligat alium sibi prodesse, quã
„dum aliis ipse consulit, sese negotiis implí-
„care etc. Et in 7.mo de Reb. Nam iusta
„cinguit) uiris iustis præcipiemus: horum
„enim unusquisq; tanquam ad rem neces-
„sariam omnino, ad Magistratũ accedat, cõ-
„tra quam illi faciant, qui nunc in singulis
„ciuitatibus dominantur etc. Et in Epistola
ad Archytã Tarentinũ, non recusandas re-
quit esse dignitates oblatas, cum cõmunis ci
postulat utilitas. Hęc ille sunt eius uerba.
„Narrauerũt te permoleste ferre, quod
„à publicis ciuitatis occupationibus libe-

„ vari non valeas. Quòd igitur diuinissimum uitę
„ genus sit agere sua, presertim si quis talia ele-
„ gerit faciendа, qualia Tu, omnibus fermè est
„ manifestum. Sed illud quoq; Te considerare
„ oportet, nullum nostrum sibi soli natum esse,
„ sed ortus nostri partim sibi patriâ uendicare,
„ partim parentes, partim amicos. Multa insu-
„ per pro temporum diuersitate nobis accidere,
„ quibus uita nostra occupata est. Vocante
„ igitur Te patria ipsa ad Remp.ᵃᵐ gubernan-
„ dam, absurdum forsan esset non parêre:
„ presertim cum simul accidat, ut aditus praui
„ hominibus relinquatur, qui nulla ipsius, quòd
„ optimum est, ratione proficiscentur ad publica.
Quod preclarissᵉ. Magnus Christi Concionator
c. 1°. „ in epta ad Philip. manifestat. Coarctor autem
„ è duobus, desiderium habens dissolui, et esse
„ cum Christo multo magis melius, permanere
autem

„ autem in carne necessarium propter Vos. Licet
„ autem melius esset Apostolo cum Christo
esse, uoluit tamen ecclesię utilitatę propriis
commodis preferre. Cęterum dignitates oblatę
non sunt temerè acceptandę, ut superius di-
xi, ne pernicies afferant uel ipsi, uel alijs.
Quod preterea, quę in superioribus à nobis
demonstrata sunt, patet ex Platone in Dial.
de Voss. Vbi, post multa, sic concludit So-
„ crates. Cernis igitur, quę offeruntur impe-
„ ria non esse tutum, aut temerè acceptare,
„ aut desiderare. Et Cicer. prima offic. ait
„ Cauenda est gloriæ cupiditas. eripit enim
„ libertatem, pro qua magnis uiris omnis de-
„ bet esse contentio. Nec uerò imperia expe-
„ renda, ac potius aut non accipienda in-
„ terdum, aut deponenda nonnunquam est.
„ Et Beat. Greg. in 1°. Past. Quod Moyses c. 7.
„ cinquit, utrumq; miro opere explevit, qui
„ præesse tantæ multitudini, et noluit, et obe-

„ diuit. Superbus enim fortasse esset, si ducatum
„ plebis innumere sine trepidatione susciperet;
„ et rursum superbus existeret, si auctoris impe-
„ rio obedire recusaret. Vtrobiq; ergo humilis,
„ utrobiq; subiectus; et presense populis, se met
„ ipsum metiendo, nouit; et tamen de imperatis
„ uiribus presumendo consensit eis. Et sanctor
illa exempla pro secunda opinione adducta
nostram sane confirmant conclusionem. Ex
illis enim colligimus non esse dignitates et
primatus appetendos, nec oblatos temere,
sed ab inuitis, et coactis suscipiendos. Vt cleri
per sine modum arroganciam uitent, et ab
obedientia non discedant: quam diu fas erit
recusent, ultra ne persistant in pertinacia.
tam enim superbum est dignitates concupi-
scere, quam maiorum iussis omnino parere
nolle, et diuine rebellari uoluntati. His igiem
Septem Conclusionibg quid de ambitu, ac cupi-
ditate dignitatum; et imperiorum iuxta nostram,
firmissimamq; sanctor Patrum doctrinam
tenendum sit, maxima breuitate nostra cis-
mus. Quod si aliorum obiecta dissoluemus,
finem suum nostrum obtinebit negocium.
Ita quidem fiat. Si prius quelerrimas quas-
dam auctoritates, que septem proposita
conclusiones simul confirmant, adduxero.
Vna est prestantissimi inter Ecclesie Doctores
Aug.ni que licet sparsim supra adducta sit,
nunc tamen in unum colligatur pulchri-
or apparebit. Dicit enim ig. de Ciui. Dei. c.ig.
„ Extremus uero sibi uite generibus eos-
„ dem actiuos, et uitam componit, quibus
„ fidei fructus possit in quolibet eorum
„ uitam ducere, et ad sempiterna premia per-
„ uenire; interest tamen quid amore teneat
„ ueritatis, quid officio charitatis impendat.
„ Hec sit quisque debet esse otiosus, ut in

„eodem otio ualeat nemo cogitet precium, nec
„sit adhuc usus, ut contemplationem non requirat
„Dei. In otio non mens uacatis delectare debet,
„sed aut inquisitis, aut inuentis ueritatis, ut in
„ea quisq; proficiat, et quod inuenerit alteri nõ
„inuideat. In actione uero non amandus est
eccles. 5° „honor in hac uita, siue potentia: quoniam uana
„uana sub sole, sed opus ipsum, quod per eun-
„dem honorem, uel potentiam fit, si recte, atq;
„ualenter fit, id est ut ualeat ad eam salutem
„subditorum, quę secundum Deum est: unde
„iam superius diximus. Propter quod ait
„Apls. Qui episcopum desiderat bonum opus desi-
„derat. Exponere uolui, quid sit episcopus: quia
„nomen est operis, non honoris. Episcopus est. n.
„atq; inde Graecum Vocabulum, quod ille, qui
„praeficitur eis, quibus praefitur, superintendit,
„curam eorum s. gerens. Ἐπὶ quippe super,
„σκοπὸς uero intentio est. ergo ἐπισκοπὴ,
si recte
„secundum, Latine superintendere possumus
„dicere: ut intelligat non se esse episcopum,
„qui praeesse dilexerit, non prodesse. Itaq; ad
„studia cognoscendae ueritatis nemo prohibeatur,
„quod ad laudabile pertinet otium. Loco
„uero superior, sine quo regi populus non
„potest, et si ita teneatur, atq; administre-
„tur, ne decet, tamen indecenter appetitur.
„Quamobrem otium sanctum quię charitas
„ueritatis, negotium iustum suscipit neces-
„sitas charitatis. Quam sarcinam si nullus im-
„ponit, prospiciendę atq; intuendę uacandum
„est ueritati. Si autem imponitur suscipienda
„est propter charitatis necessitatem. Sed nec
„sic omnimodo ueritatis delectatio deserenda
„est, ne subtrahatur illa suauitas et oppri-
„mat ista necessitas. Haec Aug. quibus ni-
hil gulielmius. Secunda est auctoritas diui
Thome quolib. 2. Vbi haec profert memorie ante xi.
„commendanda. Dicendum, q̃ haec q̃stio

"solute Aug. 19. de Ciuit Dei. Vbi dicit, q bonus su-
"perior, sine quo populus regi non potest, et si
"administretur, ut decet, tamen indecenter ap-
"petitur. Cuius ratio est: quia qui appetit pre-
"lationem, aut est superbus, aut iniustus. Iniu-
"stitia enim est, quòd aliquis uelit sibi plus de
"honore accipere, aut de potestate, aut de aliis
"humanis bonis, nisi sit maioribus dignus, ut
"dicitur 5. Ethic. Quòd autem aliquis existimet
"se magnis dignè prelatione omnibus ibi-
"super quos prelationem accipit, superbię et
"presumptionis est. Vnde patet, quòd quicun-
"prelationem appetit, aut est iniustus, aut
"superbus, et ideo nullus suo appetitu debet
"ad prelationem peruenire, sed solum Dei
Hebr. 5. "Iudicio, iuxta illud Apli. Nemo sibi assumit
"honorem, sed qui uocatur à Deo tanquã Aaron
"Potest tamen aliquis licite appetere, se esse
dignum

"dignum prelatione, uel operam bonam prelati
"efficere, pro quibus debetur labor. Et Que-
"lib. 5. arte Dicendum, q in eo, qui electione Art. 22.
"canonicę de se factę q sentit, considerari pos-
"eique debet quid intendit. Si enim intendit
"aliquid temporale, puta honorem, diuitias,
"recedere se à uero religionis, aut aliquid
"huiusmodi, manifestum est, quòd est prauae
"mentis. Vnde melius faceret, si renũciaret.
"Et paulo post Qui operum ex Bonũ opus ei
"Sciendum tamen est, quòd ad hoc of-
"pus maxima requiritur idoneitas: quia, ut
"Greg. dicit in Past. tantùm altionem populi
"debet altio transcendere presulis, quantum
"distare debet à grege Pastoris uita: ad quod + solet
"humana fragilitas secundum propias uir-
"res sufficiens non est, secundũ illud Apli. 2.
"ad Cor. Et ad hęc quis tam idoneus? sed ta- 2.
"men ex auxilio gratiae diuinę homines ido-
"nei, et sufficientes reddũtur, sicut ipse.

„ postmodum subdit. Idoneos nos fecit ministros
„ noui testamenti. Potest ergo aliquis laudabiliter,
„ considerans proprium defectum, ex humilitate
„ officium prelationis recusare. sicut fecerunt. dicit
„ Nescio loqui, quia puer ego sum. Potest etiã
„ laudabiliter consentire ex charitate fraterna, ut
„ salutem proximor. procuret. Sicut Isaias, qui
„ dicit. Ecce ego, mitte me. Sed sicut Greg. dicit
„ in Past. In utroq; est subtiliter intuendum: quia,
„ et is, qui recusauit plene non resistit, et is, qui
„ mitti uoluit, ante se per altaris calculum pur-
„ gatum uidit: ne aut non purgatus adire quis
„ sacra ministerria audeat, aut quem superna
„ gratia elegit, sub humilitatis specie superne
„ dispositioni contradicat. quia ergo ualde difficile
„ est purgatum se quemlibet posse agnoscere,
„ prelationis officium tutius declinatur, non ta-
„ men pertinaciter, cum ad suscipiendum hoc
„ superna uoluntas agnoscitur. Hec ex Dicto

Thoma.

Thoma. Ex quibus satis superq; probata esse
proposita septem Theoremata arbitror. Nunc
superest, ut ea, que contra nos facere uidentur
argumenta diluamus; ita enim in Statuto
nostro satisfactum erit.

Prioris opinionis hec erat prima ratio. Honores
expeti debent, igitur et dignitates: quia digni-
tas uel est honor, uel propter honorem petitur.
Primo hec consequentie probatio reganda est. Non
enim dignitates, grossis inter honores cõnume-
rande sunt, nisi honeste offerantur. Cum autẽ,
uel ui, uel ambitione, uel quauis alia causa
obtinentur, minimè sunt honores dicendi. Et
non enim est honor, nisi qui a libera hono-
rantis uoluntate proficiscitur. Preterea ue-
rum non est ad dignitates semper honores
consequi. Imo ex his, que prius dicta sunt,
patet, multis imperia ac principatus cala-
mitatum plurimas, ac mortis etiam causas
extitisse. Sed hoc omisso ad Antecedens,
quod multis partibus cõstat, [illegible] ramus.

Honor est bonū. ergò debet expeti. Responsum in superioribus est, in eorum bonorum numero collocari, quę media sunt: quibus homines abutuntur potius, quàm utantur. Quo circa rectius esse, ac melius, ut eorum cupiditas, atq; ambitus deseratur. Ad Confirmationem. Est Virtutis præmium ex. Duplex est Virtutis præmium. Vnū extrinsecum, intrinsecum alterum: Honor, et dignitas etiam, præmium extrinsecū sunt, quę debent alii studiosis uirtutis exhibere, et si non exhibent, perperam faciunt: non tamen probi uiri propter hoc præmium studiosas exorrent actiones. nam ambitiosi non sunt. Aliud est præmium intrinsecum, quod est felicitas, et Beatitudo; et huius causa sancti omnes laborant in uinea Dni. Ita respondet Diuus Thom. in 1ª 2. q. 2. Et rursus 2.2. q. 131. Ad secundā confirmationē. Honorem expetit omnes, sed diuersimodè. Bonus uir, cum ea faciat, quę honorem mereantur: Prauus expetit honorem, non

Arto 2. Art. 1º

re, non honore digna efficiendo, sed ipsum uel ambiendo, uel affectando, quod prauum esse in superioribus monstratum est. Confirmatur hęc responsio per Dm Tham. qui 2.2 q. 131. ait Ę gloriā, honorē, et impium bonus, et „ignauus æquè sibi exoptant, sed ille uera „uia uitæ huic, quia bonę artes desunt, do„lis, et fallaciis contendit ex Sallust.º Ad tertiam. Dignitates, et honores aluntur artes, quia gloriā, ut etiam Arg.les fatetur 3. et sic propter honores excitantur ad ea efficienda, quę præclara, atq; honesta sunt. Respondemus cum Philosopho ibidem, quòd non sunt uerè boni, neq; uerè uirtutis amatores, qui laude digna efficiunt propter honorem; sed qui eadem, etiam si nullum indè honorem consequerentur, agūt, quia honesta sunt. Licet enim multi ratione honorum à malis abstinent, hi tamen propter has actiones nullam à

Art. 1º

in Cant. c. 8.

bonorum omnium auctore Deo mercedem expe-
ctare possunt. quoniam cum honorem ab hominib⁹
querent, accipientes hic mercedem suam, Dei ho-
norem, et gloriam amittent. Hanc eandem resp-
art. p.° "sionem assignat D.s Thom. 2.2.q.132. Et Hoēs
"per honores, et dignitates prouocantur ad virtut⁹
"opera, sicut ex appetitu aliorum terrenor⁹ bon-
"rum; sed non est necè bonus, nec seditiones, qui
"propter hęc operatur, ut declarat Aug.s. de Ciu. Dei
c.13. Licet Aug.s ibi hanc ambitionis pestem talem fuisse
Ciceronem dicat: quod et verissimè est, cum et hi-
storię omnes inter ambitiosos Ciceronē nominēt.
"Sunt alię uerba Aug.s Quanquā nec in ipsis
"Philosophię libris Tullius hanc pestem dissimulet;
"vbi eam luce clarius confitetur: cui enim de hu-
"iusmodi talibus loqueretur, quę vltrò sectanda sunt
"sine veri boni, non uentositate laudis humanę,
"hanc in re licet universalem, generalemq; sententiam
"Honos alit artes, omnesq; incendunter ad studia
"gloria est. Ad Quartam Confirmationem. Non
dicit

dicit ibi Phs, iure posse hoīes propter honores
contendere: sed eos, qui uel honore afficiunt,
uel non afficiuntur, aliquando iure id pati; ali-
quando non iure. Si honorantur, et sunt pro-
bi, iurè suo hunc honorem merentur; si prauj,
non iure honores hos obtinent. Si non afficia-
tur honore, et sunt mali, id secundum
rectam rationem patiuntur; si bom, iniuria
ipsis infertur. Illud uerò, quod Phs c.2.
asserit, iustè et iniustè posse honores exop-
tari, uel intelligatur in Rep.ca non benè insti-
tuta, in qua non secundum uerum rationem
uiuitur, sed secundum sensū, et cupiditatem.
Homines enim uirtute prestantes propter hono-
res seditiones non mouent, sed hęc omnia de-
spiciunt; Vel intelligatur iustè de honore con-
tendere, et dignitates cupere, non ratione pro-
prię utilitatis, sed communis. Ita enim Phs
non loquebatur de uno, uel de alterò homine,
sed de totius Ciuitatis regimine. Ob cuius qui-
dem commodum, presertim in terrena hac

Ciuitate, possunt soles contendere, et dignitates,
id est publica onera, quę salutaria Ciuitati futu-
ra sint, desiderare. Nam aliter posset Ciuitas
in extremum deduci discrimen, si in seelestorum
manu derelinquerentur. Neq; loquitur de digni-
tatibus, quę à supremo aliquo Principe conferan-
tur, sed de Magistratibus, qui consueuerunt
in liberis Ciuitatibus, ubi omnes pares sunt, dispen-
sari. In his enim iure suo unusquisq; potest
contendere, ut suis meritis equam obtineat di-
gnitatem. Ad Quintam Confirmationem. Qui
famam suam negligit etc. Respondemus, quòd
sapiens admonet nos, ut curam habeamus de
bono nomine; nimirq; ut ea efficiamus, quę bono
nomine, et honore digna sunt, i. ut studiosè
viuamus, ac prauitatem fugiamus. Et hoc
"est etiam, quod Cicer. dixit p°. Offic. E Negligere
"quid de se quisq; sentiat, non solum est ar-
"rogantis, sed etiam omnino dissoluti. Si uero

post mul

post multa preclarè, ac laudabiliter gesta,
bonum hoc nomen, uel gloria non consequa-
tur, aegri nullo pacto debemus; sed ueram lau-
dem esse positam existimare in Virtute, atq; in
optimis actionibus nostris, non in hominum
vulgarium prauitate, qui plerunq; bona à
malis non distinguunt: atq; demum in illis
uerum honorem consistere, quę in nostra sit
potestate; non in his, quorum apud alios est
"facultas. Sic enim dicebat ptis in p°. etc. E Ho- c.s.
"nor in his potius est, qui afficiunt, quà in
"illis, qui afficiuntur honore, et facilè auferri
"potest: at uerè, et summum bonum id esse
"dicemus, quod auferri facilè nequeat etc. T
Notandum tamen est, Honorem et famam
in duplici hominum genere spectari posse,
Vel in his, qui potestatem habent, uel in pri-
uatis hominibus. Prioribus ex officio, et ex
statu perfectionis incumbit, ut aliorum sa-

luti prospiciant. Et ideò non tantùm ea debent
efficere, quę honorem, et bonum nomen mere-
antur, sed quo ad possunt proximam infamiã
propulsare: nam alioquin crudeles essent in proximos,
cùm eos destruerent potius quàm construerent. Sic
Homel. 9. „ enim dicit Diuus Gregor. Sup Ezechie. Et hi quos
„ vita exemplum imitationis est posita, debent, si
„ possunt, detrahentium sibi uerba compescere, ne
„ eorum prędicationem non audiant, qui audire
„ poterant, et in prauis moribus remanentes benè
„ viuere contemnant. Cum autem infamiam
repellere bifariam contingat, uel occasionem
subtrahendo, uel linguas detrahentium compe-
scendo: primò modo omnes debent infamiam
repellere: Secundo modo quod publicis personis
conueniat dictum est, nunc dicendum quod
priuatos deceat. Hi igitur, quibus salutis
tantùm propriæ cura impenditur, possunt famã,
et infamiam ratione similitudinis contemnere
nisi vbi

nisi vbi talis infamia apud proximum esset
occasio scandali: tunc enim tenerentur eius
curam habere. Ita dicit D.s Greg. ibidem.
„ Et linguas detrahentium sicut nostro studio
„ non debemus excitare, ut ipsi pereant, ita
„ per suam malitiam excitatas debemus equa-
„ nimiter tolerare, ut nobis meritum excrescat,
„ aliquando etiam cupiscere, ne, dum de no-
„ bis mala disseminant, eorum, qui nos ad
„ bona audire poterant, corda innocentium
„ corrumpant. Et D.s Dom. in 2. 2.
q. 132. dicit, q homo laudabiliter, non ad art. 5.
vtilitatem propriã, sed communem, potest
gloriam, et famam suam appetere, vicem
illud. Sic luceat lux vestra. Primò Matt. 5.
tamen debet homo appetere, ut bonum
opus perficiat per se, et in ordine ad Deũ.
quod uerò bonum hoc opus cognoscatur,
non est de essentia boni operis; et ideò
hoc non est expetendum per se, sed per

accidens, quatenus, uel per hoc opus glorificetur Deus ab hominibus, uel ad hoc, ut alii homines proficiant in bono. Sed de fama, et gloria alias. nã aliud est de Dignitatibus, aliud de fama loqui. non enim omnes, qui in dignitatibus, et imperiis sunt, famam, et gloriam consecuntur, imò sæpè maxima infamia notantur. Ad 9um Aucto.tes Non gro(inquies) honorem ex. loquitur de his, qui uitæ contemplatiuæ uacant, idest de Monachis. qui, si in propria uiuant patria non possũt omninò contemplationi incubere, cũ multas abstractionum causas habeant. Tunc uerò honorem suum quærunt Monachi, cum patriam relinquentes, se ad Eremũ conferũt. ibi enim nihil est, quod ipsos à ueritate, et contemplatione seiungat. Ad 3ciam, et vltimam confirmationẽ. Est maximũ bonorum externorũ, quia proprius accedit ad Virtutem, ut 3. et 4. dicit phus: tamen ex illis est, quæ me-

8.

quæ mediam naturam obtinent: quæ et bene, et malè à nobis usurpari possunt, ut sæpius diximus. Sic igitur primæ rationi, ut opinor, satisfactum erit.

Secunda erat ratio. Dignitates, et honores sũt instrumenta felicitatis. ex. Negatur: quia possunt esse causa boni et mali. sic Respondet D.s Thom. p. 2. q. 2. E Sicut optimũ est, „quòd alicui utatur bene potestate in re- „gimine multorũ, ita pessimũ est, si male ute- „tatur, et ita potestas se habet ad bonũ, et „ad malum. Et sup.a ex D.o Greg.o et aliis auctoritatibus probatum est. Potest etiã responderi, & licet bona externa sint instrumenta beatitudinis, non tamen sunt de essentia, sed sola uirtus: licet ipsa dignitas non sit beatitudinis instrumentũ necessariũ, quia plerique absq; dignitatibus cõmodius uiuimus, quam si imperio potiremur. possumus tamen dignitatibus bene et malè uti. quòd autem uirtus sit de essentia felicitatis,

ante 4.

+ D.s Tho. p. 2. q. 4. art. 7.

non autem hæc externa bona, declarat philosophus
" in principio 7.mi Polit. ℰ Dicemus non esse diffi-
" cile in his rebus ab effectu argumentum sumere,
" cum uideamus, non à bonis externis uirtutes
" gri, et consocuari, sed externa à Virtutibus;
" ipsamq; beatitudenem, siuè in gaudio posita
" sit, siue in uirtute, siue in utroq;, potius ad
" eos ptinere, qui morum, uirtutumq; ornamentis
" reliquos superant; externa uerò bona medio-
" cria possident, quam ad eos, qui redundant
" illis uirtute destituti ℑ Quod et ratione Cingt
" (thus) patet ℰ Nam externa bona, ut instru-
" mentum assumuntur; Vitia autem eatenus
" sunt, ut eorum exuperantia, uel noceat Haben-
" ti, uel nihil saltem prosit. At bona animi
" quanto magis excrescunt, tanto magis uti-
" lia sunt ei ℑ

Tertia erat ratio. Magnanimus magnis se dignum censet, et magna appetit, quod si id non fa-cit, abiecto animo est. Respondeo malè interpretatos mentem Phi illos, qui nimiùm honori indulgentes, uerba eius ad prauum sensum detorquere conantur. Nos igitur dicimus tria esse hominum genera. nam quidam perfecti, nonnulli imperfecti, ple-riq; peruersi sunt. Similiter eorum, quę humanus animus appetit, quędam esse omninò prauа, ut peccata, quędam simpliciter, et semper bona, ut Virtutes; multa mediam naturam habere, quę per se, neq; bona, neq; mala sunt, sed secundum usum, et bona, et mala esse possunt, cuiusmodi sunt honores, diuitię, et dignitates, et temporalia, ac externa bona omnia. Iunc dicimus malos homines malis rebus uti, mediis autem abuti; cùm tantùm diuitias suas prosequantur, et non nisi prauа diligant. Perfectos autem uiros

que uere mala sunt prorsus respuere, mediocria uero neq; etiam appetere. Cum enim perfecti sint non nisi que uere, et absolute bona sunt concupiscunt, hec appetunt, hec prosequuntur: alia omnia magni, celestiq; animi negligunt, et aspernantur. nisi, ut antea dictum est, eum superiorum iussu cogantur. tunc enim dignitates accipiunt tanquam opera, et res quasdam necessarias. Imperfecti uero, et mediocres homines possunt hec temporalia recte appetere. s. in ordine ad Deum: ut per ea multa bona efficiant. Vt D. Thom. fa-
art. 5. "tetur in p. 2. q. 99. Perfecto autem ho-
"minis est, ut contemptis temporalibus, spiritua-
"libus inhereat, ut patet per id, quod Aplus
Phil. 3. "dicit. Que quidem retro sunt obliuiscens,
"ad ea uero, que sunt priora, extendens me
"ipsum: quicunq; ergo perfecti sumus hoc sen-
"tiamus. Imperfectorum autē est, quod tempo-
ralia
"ralia bona desiderent, in ordine tamen ad
"Deum; peruersorum autem est, quod in tem-
"poralibus bonis finem constituant. Quo-
circa, ut ad rem redeamus, magnanimus uir
ille est, qui perfectus existit; non ergo sibi
usq; sunt bona hec media, sed ea pro pare
uis habet, solumq; sibi propositum est ma-
ximum, et solidum bonum, et se dignum
nec honorem affectat, nisi hoc eo sensu in-
telligatur, quod ea efficiat, que sua sint
honore digna, hoc est preclarissimus actio-
nes. Quod autem hec sit phi mens ex uer-
bis eius cognoscemus. Ait igitur 4. ethic. 3.
"Et magnanimus quoq; s. magnus seu
"dignus, ipse quoq; esse optimū necesse est.
"Et in eod. cap. Videtur quidem magnani-
"mitas ornamentū esse omniū Virtutum. qui-
"propter uere magnanimū esse difficile est,
"cum id esse absq; uirtutum integritate nō
"possit ei. Est igitur Magnanimus per-

„ sclus. Prosequamur cetera. ℰ Magnanimus (ait)
„ cum sit magnus, se quoq; magnis dignum cen-
„ set &c.] Et quę nam sunt hęc magna, quibus
se dignum censet? Non sunt honores, nec
„ alia temporalia. Probatur. ℰ Cui uero (inquit)
„ uel honor ipse parui usest, ei cetera quoq; s.
„ externa bona, sunt parua: quapp magnanimi
„ contemptores esse uidentur] Honores igitur,
et temporalia bona magnanimo sunt parua,
et ipsa contemnit. Cum igitur circa mag.na
uersetur, quę nam hęc erunt, nisi bona illa
cęlestia perpetua, et pmanentia, circa quę mens
uersabitur? hęc enim sunt maxima, et pręcipua,
et meliora, ad quę possit homo contendere.
7. Constat ex eodem Arg.te x. etsic. Vbi hęc aurea
„ uerba habet ℰ Omnes q; debemus, non ut hor-
„ tantur quidam, spectare humana, cum si-
„ mus homines, nec mortalia, cum simus mor-
tales,

„ tales, sed quae ad possumus nitj ad immortali-
„ tatem, omnia q; efficere ut ea prestantis. parte
„ quę in nobis est animi degamus, et si enim
„ nobis sit corpus natura mortale, dignitate mul-
„ tum ejus alijs ordinibus excellit. Quin etiam
„ uideor mihi quęrere, hanc ipsam partem esse
„ ejusdem cuiusdam, quod in nobis est
„ optimum, quod prę cęteris obtinet. quo
„ circa obsecrandum esse, si non suam quisq;
„ sed uitam ejusdem ejus exposceret. Accedit
„ hęc, quod et antea diximus, et nunc etiam
„ dici conuenit, quod cuiq; est a natura
„ tributum, id cuiq; esse optimum, et suauis-
„ simum. Erit igitur homini suauissima
„ uita secundum mentem, et intellectum. si-
„ quidem per eam maxime homo est &c.] Ma-
gnanimus igitur spretis alijs secundum hanc
partem uiuit. Quod si quispiam dicat. Ma-
gnanimus circa honores uersatur. Vt plu-
rimum in eodem 4. etsic asserit. Jam

responsio clara est. quod honor hominis est,
ut viuat secundum hanc partem preclarius.
non secundum partem mortalem obscurius. Vi-
uere enim secundum mentem est uiuere se-
cundum naturam sibi a Deo tributam.
Spectare mortalia est secundum alienam
uitam uiuere, quod absurdum esse in uer-
bis phi nuper adductis manifestum fuit.
Ille igitur pusillo, et abiecto animo erit,
qui cum sit honoribus dignus, id est, cum
secundum diuinam partem uiuere possit,
se ipsum indignum existimat, ac terrena
hec, atq; caduca amplectitur. Nam hoc ea id
est, quod propheta tantopere detestatur.
ps. 48 "Homo cum in honore esset non intellexit &c.
Non cognouit homo dignitatem, ac prestantia
suam: nam cum posset secundum illam Dei
similitudinem, nobilissimamq; partem uiuere
qua Angelis est paulo minor, uoluit tamen
his se terrenis implicare &c. Ad quar-

Ad quartam rationem. Primo dicere possem
hanc gloriæ, et imperii cupiditatem non esse a
natura nata nobis nitam, sed ex pulsum-
esse corrupte nature, imo preter naturam.
Ille n. Cicero, qui dixit id secundum na-
turam esse, nemo esse debebat. & Ius-
tus Lipsius dixerat, nimis hoc desiderio
"preter naturam esse. sic enim ait. Cum
"uero accedit eodem, quasi maximus qui-
"dam dilegitur populus, atq; omnis undiq;
"ad uitia conferens multitudo, tum plane
"perfectum opinionum prauitate, a natu-
"raq; ipsa desciscimus: ut nobis optimam
"naturam inuidisse uideamur, qui nihil
"melius homini, nihil magis expetendum,
"nihil prestantius honoribus, imperis, popu-
"lari gloria iudicauerunt &c. Secundo
dicimus duplicem in nobis naturam exi-
stere, ut phs 2°. Phys. manifestat, quas
altera forma, reliqua materia dicitur.

forma anima sit, materia V. C. corpus. Non debemus quod materia insitum est efficere, nin id fierit per rationem et per formam insitam. Nec omnia etiam, que à forma proueniunt, sed que mens duntaxat prece: perit esse facienda. Que uero inferiori parti placent, ut appetitus, uel sensus, aut corri: genda, aut prorsus tollenda sunt. Cum igitur temporalium et eternorum bonorum cupiditas in appetitu sit sensitiuo, uel omnino auffe: renda est, nisi quatenus uite necessaria sub: ministrat, ut à perfecto, sanctoq; uiro fit, uel ratione quadam et mediocritate corri: genda, et ad Deum ipsum referenda, aut im: perfecti homines efficiut, quemadmodu in an: tecedentis rationis solutione manifestauimg.

Ad Quintam rationem. Tolleretur ordo Vni: uersi. Primò quihec dicit cogitet id teme: rarium esse iudicium, cum multi, qui re: gunt, ac gubernant sapientes, et probi ui: ri sint. Preterea à Deo constituti Principes sunt, quibus hoc negotium co: missum est. Quod si uideat malos quos: dam in altiori loco positos abuti damno, et iniuria suorum ciuium, ipse eos deijciat, et alios in eorum locum substituat. Quod si non faciat, sequitur eum, qui ex nihilo omnia creauit, sapientiæ prouidentiæ, cuncta ea dispone, et conseruari. Quod error nihil est, quod de mundi ruina timeatur. Non enim qui se nobis cum futurum esse, ad sendi consummationem esse pollicitus, non simul orbem destruit, nisi cum prefinitum illud tempus accesserit, cum et ueritatis ore pronunciauit.

Ad Sextam. Bonum est diffusiuum sui. Plus ibidem respondet beatitudini. Et: si enim bonum debeat communicari, non tamen prorsum est, ut id per potestatem fiat. quia,

quia si iuerum id esset, tunc pater a filio, et filius a patre, et amicus ab amico deberet sal potestatem auferre, et sibi tribuere, quod est preter rationem proximi. Secunda licet bonum debeat impartire, non tamen alteri assumere principium debent, nisi rationem alicui presbet, quadam Lex. bellue, mas femine es. Nam si boc iniustum effece- rint inimicia, nihil tam bonu patet affe- rre, quod non bonge minus sit re malo, quod ab initio perpetrauerunt. Et vix bonum possit habere exitum, qui male sunt incoata prin- cipio autem sanctis esse subtus dicti fuit. Debent igitur ad bonu communicare, quod in ipsis est, quod si maora non possint ipsorum bona voluntas locum habebit ope- rationis. Ad Confirmatione responsio est Diui Thome 2.2.q.185. Non absconi- dit frumenta ille, cui non competit ex art. 2°

officiis, sed ea non est a superiori data au- ctoritas. Is enim, si de sepultura nem- gligat, cum ei ex dignitate incumbit, sed si pertinaciter munus, quod ei in- iungitur, recusat, absondere dicitur fru- menta. Qui autem non habet sal potes- tatem excusatur, cum non sit munus su- um. Sic etiam respondetur ad alteg. Matt. Et ecce accedunt Lucernae, et Greg. in 1. Pastor. Nam sunt nonnulli, qui c.5. „ clima dona virtutum percipiunt, et pro „ exercitatione exterorum magnis mune- „ ribus exhibentur, qui studio castitatis „ mundi, abstinentie rebus uiuide, doctrine „ dapibus referti, patientie longanimitate ar- „ miles, auctoritate fortitudinis erecti, pie- „ tatis gratia benigni, rectitudine securitate „ distincti sunt, qui minus culmen regimi- „ num, si uocati suscipere renuunt, ipsa

„sibi plerunq; dona adimunt, qua non pro
„se tantummodo, sed etiam pro aliis accepe-
„runt. Cum q; sua (et non aliorum lucra co-
„gitant) ipsi se, que prius habere apparent,
„bonis priuant. Hinc itaq; ad discipulos uerit
„sus dixit. Non potest ciuitas abscondi, et
„nemo accendit lucernā &c. Ad Parabolam
de Talentis &c. Idem Greg. in 2°. past. Esse s.
c.9. „prabus uir, si omnia retinere, caueat, ne
„acceptam pecuniam in sudarium ligans, de
„eius occultatione iudicetur. Pecuniam quip-
„pe in sudario ligare est percepta dona
„sub otio lenti temporis abscondere &c.

Ad Septimam rationem respondet D. Thomas
art. 4. 2.2. q. 2. breuibus. In illis debemus Deo
similes fieri, que cum in nobis sunt, non pos-
sunt esse mala, sed semper bona, ut in pro-

probitate, et uirtutibus, non in illis, que li-
cet in Deo sint semper bona, a nobis ta-
men in bonum, et in malum partem assu-
mi possunt. Timendum etenim, ne cum
ad malum maxime proni simus, his abu-
tamur pariter, quibus utamur.

Ad Octauam rationem. Qui Epatum dedi-
cat &c. Respondet Gregor. 2°. Past. Ple- c.8.
„rique uero, qui prauis concupiscunt ad usu
„que libidinis instrumentum Apostolica sermo-
„nis arripiunt, que ait. Si quis Epatum &c.
„Qui tamen, laudans desiderium, in pauco-
„rem pronus iurat, quod laudauit, cum
„repente subtrahit. Oportet ait Episcopu
„irreprehensibilem esse. Cum q; uirtutum neces-
„saria subsequenter enumerat, que sit irre-
„prehensibilitas manifestat. et faciet ergo
„ex desiderio, et feriet ex precepto, ac si
„aperte dicat. Laudo quod queratis, sed
„prius discite quid queratis; ne dum uos-

„met ipros metiri negligens tanto fedior vestra
„reprehensibilitas appareat, quanto et a cunctis
„conspici in honoris arce festinat. Magnus
„enim regendi artifex subditis imperii, ter-
„roribus retrahit, ac audientes suos, et desciplo
„irreprehensibilitatis culmine assingat, a super-
„bia, et officium, laudando quod fugiendum
„componat ad vitam. Quibus notandum quod
„illo tempore hoc dicatur, quo quisque plebibus
„preerat primus ad Martyrii tormenta duce-
„batur. Tunc ergo laudabile fuit episcopum que-
„rere, quando per hunc quenquam dubium no
„erat ad supplicia gratiora pervenire. Et
Patet etiam Solutio ex Aug.no in addita loco
ig. de Civit. Dei. Et ex his, que sparsim in
superioribus dicta sunt. Et est responsio
art.p.o Diui Thome in 2. 2. q. 185. Ad Confir-
mationem eiusdem rationis. licet expetere
Statum religiosor.m &c. Ibidem respondet
D.s Thomas.

D.s Thomas. aliud esse Statum religiosor.m, et
episcor.m: nam Status religiosorum est via
quedam, que ad perfectionem tendit. Sta-
tus Episcopor.m supponit eos perfectos. ideo
desiderare episcopatum, et dignitates eccleasti-
cas, est se perfectum presupponere, quod
est presumptionis vitium. desiderare reli-
gionis ingressum est appetere iter, et viam,
qua ad perfectionem peruenire possimus,
quod omnibus licet.

Ad Nonam rationem respondetur ex Greg. C.T.
in P.a Past. quod Isaias priusquam di-
ceret, Ecce Ego, mitte me, se purgatum co-
gnouit. referatur enim Isaie VI. quod An-
gelus os eius tetigerat, quo eum omni iu-
stitie formandaret. quia igitur se pur-
gatum cognoscere, nisi Speciali Dei gratia,
valde difficile est, ideo hec munera tutius
declinantur. Et est responsio D.ni Thome

3. in loco nuper adducto. Imo p. Regu legitur, Samuelem fuisse diuinitus excitatum, ut faceret uerbum Dñi in Israel, et de ceteris prophetis idem diuino numine est dispositum. Et in lib. Dialog. refert Greg. Cyciacum Monachum sensisse sibi linguam a Deo tangi, ut deinceps continere se a diuinis eloquiis nō ualeret. Hec autem supernaturalia, et diuinitus rarissime contingentia non sunt in ordinem doctrine redigenda; et preterque cum hec non nisi necessitatis tempore per diuine prouidentie dispensationem contingant.

Ad Vlamam ex dictis responsio patet. Nam in casu necessitatis, ut Plato dicebat, licet nobis terrena imperia desiderare, ut communi, non ut propriæ saluti consulamus: quando s. ut Greg. ait, qui primus dignitatem quærit, primus ad supplicium ducitur. id quod Solonis exemplum confirmat: qui multis magnisq; periculis pro sui Reipe saluti subiectus fuit. Nunc, cum hec necessitas non impendat, neq; pericula hec adsint, sed dignitates potius comitentur auctoritas, honor, potentia, aliæq; terrenæ commoditates, huius est eas non appetere. Sic igitur dicere quis posset prioris opinionis obiecta. Nunc alterius oppositæ sententiæ rationes dissoluamus.

Ad auctoritatem Arg.is et Platonis, quæ superius dicta sunt satis esse possunt pro responsione: nam licet tranquillior sit ueritatis inquisitio, et, si nullus sarcinam imponit, eius contemplationi uacandum, tamen si imponitur sustinenda est propter charitatis necessitatem: nec otium nostrum necessitati ecclesiæ debemus præponere, ut supra patuit ex multis à me adductis

auctoritatibus Aug.ni Greg.ri et aliorum. Nam
nec Hieremias amori conditoris sedulo inhe-
rere cupiens, et humiliter recusans, plene re-
fulsit, ut Greg.s M.s cap. 1.mi Past. affirmat.
Nec id, quod subiungit obiectio ueritatem
hanc minuit; meliorem esse uitam liberi ho-
minis, quam in dominando occupati. Primo,
quia hoc concessum est, sed tamen propter
necessitatem charitatis cogimur nobis melio-
rem uitam deserere, et aliam priorem pro
communi utilitate subire. Preterea, quia, ut
ipse ibidem respondet, non dominamur
seruis, sed liberis hominibus ecc.

Ad exemplа sanctorum in superioribus dixi-
mus ea penitus nostre fauere sententie. Nam
hi non sponte se dignitatibus obtulerunt, obla-
tas autem, licet propter humilitatem recusa-
uerint, non tamen prorsus; sed Dei tandem
uoluntatem sunt secuti. Nam et Lucas Ia
Beatum qui recusauit, et D.s Ambros.s po-
stea episcopatum uterq; suscepit, et sic
de aliis sanctissimis uiris dicendum est,
quorum exempla adduximus. Quia uero
Beatus Marcus sibi pollicem amputauerit,
et Amon.s auremq; credendum est Spi-
ritus sancti instinctu fecisse, alioqui non
possent à peccato excusari. Item Cone.
Affr. habetur, ubi Decret. d. Lv. m.c.
"Si quis (si quis cinquit) absideret se-
"metipsum omnino damnetur, quia suici-
"da est". Sed forsitan exemplum de
Beato Marco uerum non fuit. quia D.s
Hieron.s habet uerbum dicitur. quod si
ita sit, fuit ex relatione aliorum, fa-
ctum esse. Et sic ad alia exempla dicendum
est. Ex ea nihil aliud probari, nisi quod di-
gnitates ecclesiastice non debeant teme-

re ab hominibus acceptari; sed quod prius se ipsos examinare diligenter debeant, ne in impositi onera pares, uel saltem non inutiles futuri sint, ut in precedentibus, me satis dixisse memini. Quod uerò de Celestino IIII. subiungitur, id in aliam incidit quæstionem. Num liceat alicui dignitates susceptas, et præcipue Papatum deserere, et ad uitam eremiticam, seu religiosam se conferre. Quæ dissoluitur à D.us Thomâ 2.2.q.185. art. 4.

Ad primam rationem. Status bonum est eligibilius. Patet responsio, est eligibilius ratione nostræ tranquillitatis, sed non respectu communis utilitatis: licet enim melior sit nobis illa uita, tamen hæc, si onus imponitur propter communem utilitatem eccle-

siæ, suscipienda est. Non enim ob nostram necessitatem ecclesiæ est præferendum. Ex Augustino sæpius citato. Quo circa dicimus respectu periculi boni eligibiliorem esse contemplativam Vitam, tamen bonum multorum, cum onus iniungitur, præferendum est bono unius. Ita respondet Divus Thom. 2.2.q.185. Et Art. 2. Divus Paulus in loco sup.a addueto ad Philip. 1. Coarctor è duobus, desiderium habens dissolui, et esse cum Christo multo magis melius, permanere autem in carne necessarium propter uos; dicit illud esse melius ratione sui, hoc autem ratione publicæ utilitatis.

Ad Secundam rationem. Oportet, qui ad dignitates susciendas accedit, esse purgatum ex. pulcherrimè respondet D.s Thom. ibidem: quod aliquando is, cui prælationis officium, uel dignitas aliqua iniungitur, potest habere impedimentum, per quod munus illud subire non possit. Et tunc uel

potest tale impedimentum à se ipso, et per se ipsum tollere, uel non potest. Si potest, ut quia habebat animum peccandi, debet impedimentum illud auferre, et sic onus impositum aggredi. Si uero non potest, ut quia uel est irregularis, uel excommunicatus, tunc uel hoc potest remoueri à superiori, qui ei tale onus committit, uel non. Si potest teneatur illi ostendere impedimentum suum, qui si eum inde liberauerit, humiliter obedire teneatur. Sic enim Exod. remotum fuit impedimentum à Moyse. Nam cum
4. "dixisset Dño Obsecro Dñe, non sum eloquens ab heri, et nudius tertius. Respondit "ei Dñs. Ego ero in ore tuo, docebo te "quid loquaris? Quòd si impedimentum hoc à superiori auferri non potest, ut quia c.c. irregularitas spectat ad Summum Pontificem, tunc licite potest, uel recusare, uel de sui superioris consensu à Summo Pontifice absolutionem petere, et postea maturè cum humilitate aggredi onus impositum. Quòd si, non propter censuras ecclesiasticas, nec propter peccata se indignum existimauerit, sed sola humilitatis ratione, ut Hieremias fecit, et patuit in exemplis sanctorum hominum pro secunda opinione adductis, tunc id erit superioris considerare, qui si ierum inuenerit, non est pertinaciter recusandum: ne, dum commoditati propriæ quærimus, cõmunem salutem negligentes, Dei gratiam amittamus. Vt fusè in Superioribus diximus.

Et uero quæstioni, quæ de uoto est, S.tus Tho-
mas ibidem satisfacit. Quòd qui Votum

emittit, uel uouet se nullam unquam dignitatem habiturum, etiam si superiores iuserint. Quod Votum nulli fas est emittere. Vel uouet se nunquam dignitates, aut desideraturū, aut quæsiturum, aut etiam quatenus in se est, accepturum. Quod si necessitas urgeat, superiorumq; iussis, debet commissum onus subire, nihilq; contra uotum emissum facit.

Hæc habui, Præsul amplis. quæ in proposita disceptatione, non declararem exacte, sed attingerem tantum. satis enim fuit mihi harum rer. peritiss. ignaro ad Sapientiss. et doctissimū Principē scribenti, hæc pauca loca monstrare. Vt enim mihi Tiberius Capiferreus tui amantissimus, ac studiosiss. testis esse potest, qui eum alias summa liberalitate, ac beneficentia non in me tantùm, sed in omnes homines, præsertim̄ probos utatur, tùm in hac inquisitione me suis ingeniis, ac doctrina non parùm adiuuit; semper ego me huic prouinciæ susceptæ imparem existimaui. Sed quemadmodum qui dignitates oblatas prorsus respuunt obiurgandi sunt, sic maxima fuissem reprehensione dignus, si tuis præceptis non continuò paruissem. Vale iterum, ac uiue felix, meiq; memor. Romæ. VIII. calen. Februar. M. D. LXX.

KNIGHTS OF COLUMBUS FOUNDATION

FOR PRESERVING MANUSCRIPT COLLECTION OF THE VATICAN LIBRARY

END

ST. LOUIS UNIVERSITY LIBRARY

This film may not be removed from the depository. No part of this film may be reproduced without written permission from St. Louis University.

KP 23007